

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ»

**ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА
ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ, ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ І
БАТЬКІВ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

**Матеріали доповідей (тез) учасників науково-
методичної конференції**

10 грудня 2024р.

УДК 004.9 (06)

К 89

Рекомендовано до друку методичною радою ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ» (протокол № 4 від 30 грудня 2024р.)

Шляхи забезпечення співробітництва педагогічного колективу, здобувачів освіти і батьків в сучасних умовах: матеріали доповідей (тез) учасників науково-методичної конференції (10 грудня 2024 року) / за наук. ред. кан. тех. наук А.В. Хомича, викладача-методиста Т.П. Герасимик-Чернової / упорядники Т.П. Кузьмич, Н.П. Літвинчук. – Любешів, 2024 р. – 65с.

У збірнику висвітлено питання налаштування співпраці з батьками здобувачів освіти, залучення їх до освітнього процесу, розглянуті основні форми роботи з батьками.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Матюк Л.В.,
заступник директора з навчально-виховної роботи

СПІВПРАЦЯ З БАТЬКАМИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ – ОДНА ІЗ ЗАСАД ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ

Виховання є процес соціальний... Виховує все: люди, речі, явища, але перш за все і більше всього – люди. З них на першому місці – батьки і педагоги. Лише у співпраці з батьками можна досягти поставленої виховної мети – виховання ОСОБИСТОСТІ, високоморальної, творчої та здорової людини».

(Макаренко А. С.)

Викладач, куратор, класний керівник – центральна постать освітнього та виховного процесу у ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ». Навчання й виховання здобувачів освіти, якщо висловитися метафорично, це два береги однієї повноводної ріки, які не можуть існувати одне без одного, є рівнозначними й однаково важливими. Кожний педагогічний працівник також має пам'ятати: навчаючи – виховуємо здобувачів освіти.

Пріоритетними напрямками виховної роботи в коледжі є національно-патріотичне та громадянське виховання. Основними завданнями виховної роботи у 2024-2025 н. р. є:- створення цілісної системи національно-патріотичного, громадянського, сімейно-родинного, трудового, правового, морально-естетичного, фізичного та екологічного виховання здобувачів освіти.

Сьогодні велика роль у вихованні студентської молоді належить куратору та класному керівнику. Професіоналізм керівника групи проявляється в індивідуальному шуканні оптимальних і ефективних форм роботи зі здобувачами, самостійності та креативності мислення, творчому підході до розв'язання проблемних ситуацій, спрямованості на досягнення суспільно корисних результатів.

Поряд з іншими напрямками виховної роботи у коледжі ведеться не менш значима робота з батьками. Організація роботи з батьками здійснюється за такими основними напрямками:

- вивчення сімей здобувачів освіти, їх виховного потенціалу;
- включення батьків у навчально-виховний процес як рівноправних учасників;
- інтеграція зусиль і гармонізація взаємин педагогічного колективу і батьківської громадськості, створення сприятливих умов для ефективної роботи освітнього закладу;
- формування педагогічної культури сучасної сім'ї та допомога батькам у їх психолого-педагогічній самоосвіті;
- корекція виховної діяльності родин / сімей з різним віком сімейного неблагополуччя.

В роботі з батьками здобувачів освіти ставляться питання ознайомлення з умовами сімейного виховання, розуміння пріоритету виховання студентів у сім'ї та гуманних взаємин між членами кожної родини, створення сприятливої трудової атмосфери в сім'ї, культури поведінки, а також залучення до традицій родинно-побутової культури українців.

На сьогодні сім'я відіграє визначальну роль не лише у формуванні особистості дитини, а й суспільства в цілому. Сім'я разом з навчальним закладом створює той найважливіший комплекс факторів і умов виховного середовища, який визначає ефективність всього освітнього процесу.

Діти здобувають освіту, виховуються і навчаються не лише в коледжі. Їх розвиток продовжується і поза стінами коледжу і насамперед – у сім'ї. Сім'я – один із головних виховних інститутів, значення якого у формуванні особистості дитини важко переоцінити. Лише в сім'ї, під керівництвом та з допомогою батьків дитина пізнає навколишній світ у всіх його складностях і багатогранних проявах, тут проходить її громадське становлення, формується світогляд та естетичні смаки.

В.О.Сухомлинський стверджував: «У сім'ї шліфуються найтонші грані людини-громадянина, людини-трудівника, людини-культурної особистості. Із сім'ї починається суспільне виховання. У сім'ї, образно кажучи, закладається коріння, з якого виростають потім і гілки, і квіти, і плоди. Сім'я – це джерело,

водами, якого живиться повноводна річка нашої держави. На моральному здоров'ї сім'ї будується педагогічна мудрість школи». Сьогодні в освітньому процесі потрібно активно використовувати потенціал сім'ї, батьки здобувачів освіти повинні бути не тільки поінформовані про хід навчального процесу, але й активно брати участь у ньому, підтримуючи дитину в реалізації творчих індивідуальних проектів. Слід зауважити, що в умовах сьогодення, коли значна частина батьків перебуває за межами України, співпрацювати з ними стає все важче і важче.

Встановлення і підтримання педагогічної співпраці у ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ» будується на засадах взаємоповаги, довіри, відповідальності та рівноправному партнерстві. Основою є ставлення до здобувача освіти як найвищої цінності. Діяльність куратора, класного керівника спрямовується на підвищення готовності батьків до виховання дітей, на усвідомлення ними важливості відповідального батьківства, на передачу всім дорослим, членам родини психолого-педагогічної, фізіолого-гігієнічної, правової інформації, формування у батьків відповідних практичних умінь і навичок.

Основними напрямками спільної діяльності кураторів, класних керівників і батьків у коледжі є:

- підтримка фізичного здоров'я здобувачів освіти;
- спілкування й формування особистісних орієнтацій здобувачів освіти: інтерес до життя, інтерес до людини, інтерес до культури, що сприяють розумінню загальнолюдських цінностей;
- робота з родиною – вплив на виховний потенціал родини; об'єктом уваги є не сама родина, а сімейне виховання.

Аналіз педагогічної практики у коледжі показує, що найкращі результати дає така організація спільної роботи куратора, класного керівника і сім'ї, яка сформує у молодого покоління знання і відчуття роду, розуміння, що саме завдяки цьому кожна людина приходиться до щирих і чесних роздумів про сенс

людського життя. Внаслідок спільної діяльності куратора і батьків розширюється сфера організованого виховного впливу на молодь.

Відомо, що сім'я – це основний осередок, де відбувається формування особистості здобувача освіти. У сім'ї особистість формується у природних умовах, батьки тут – найближчі й найдорожчі для студента люди. Саме в сім'ї беруть початок світогляд, ідейні і моральні переконання, трудові навички, ціннісні орієнтації.

Сьогодні в умовах, коли більшість сімей стурбована подіями, що відбуваються в Україні, посилилася соціальна тенденція самоусунення багатьох батьків від вирішення питань виховання і особистісного розвитку дитини. Батьки іноді здійснюють виховання наосліп, інтуїтивно, тому велика роль у вихованні особистості здобувача освіти належать куратору або класному керівнику академічної групи. Саме керівник під час роботи з групою повинен використовувати форми та методи роботи з батьками, які спрямовані на підвищення педагогічної культури батьків, на зміцнення взаємодії навчального закладу та родини, на посилення їхнього виховного потенціалу, тому значне місце в системі роботи куратора з батьками студентів приділяється психолого-педагогічній освіті. Найефективнішими формами психолого-педагогічної освіти батьків є: батьківські збори, відвідування родини здобувача освіти, індивідуальні тематичні консультації тощо.

Провідною формою роботи з батьками є батьківські збори. Батьківські збори – громадський орган, який своїми рішеннями визначає завдання, зміст, напрямки роботи батьківського колективу, академічної групи та освітнього закладу.

Основна частина батьківських зборів спрямована на формування педагогічної культури батьків і має бути виражена у будь-якій формі: лекція, бесіда, диспути, дискусія, педагогічне читання тощо. Це постійно діючий орган, який сприяє зміцненню зв'язків сім'ї, освітнього закладу та громадськості, залучення всіх учасників до активної життєдіяльності студентського колективу, організації змістовного дозвілля студентів, педагогічного всеобучу батьків.

Батьківські збори – це форма аналізу, осмислення на основі даних педагогічної науки, досвіду виховання. Батьківські збори необхідно проводити не менше два рази на рік, з метою обговорення та планування основних питань навчально-виховної роботи групи, визначення шляхів тісного співробітництва родини та коледжу, розгляд актуальних педагогічних проблем.

Батьківські збори – це можливість демонстрації досягнутих здобувачем освіти успіхів. Розмова на зборах повинна йти не про оцінки, а про якість знань і рівень інтелектуальних зусиль, що відповідають пізнавальній та моральній мотивації. При підготовці до зборів необхідно готувати виставки творчих робіт та досягнень студентів.

Рекомендації з проведення батьківських зборів: батьківські збори повинні доводити до відома батьків, а не констатувати помилки та невдачі здобувачів освіти; тематика зборів повинна враховувати вікові, індивідуальні та психологічні особливості; збори повинні мати як теоретичний, так і практичний характер. Як показує практика за останні роки, в коледжі значно погіршилась явка батьків на батьківські збори.

Роботу з групами батьків куратору чи класному керівнику доцільно починати зі спостереження за навчанням та поведінкою здобувачів освіти та вивчення їхніх сімей. Застосування методів анкетування, опитування, вивчення документації, спостереження дозволить педагогу отримати потрібну інформацію та розподілити батьків на групи (за типом сім'ї, за помилками батьків у сімейному вихованні, за проблемами здобувачів освіти, що виникають у навчанні, спілкуванні з товаришами тощо). Деякі батьки можуть входити до кількох груп. Соціально-педагогічна робота куратора, класного керівника з групами батьків сприяє активнішій участі батьків у взаємодії з навчальним закладом.

Відвідування родини – це індивідуальна робота куратора з батьками, знайомство з умовами побуту та використання позитивного досвіду сімейного виховання в практичній діяльності. Ознайомлення з побутовими умовами життя

студента сприяє уявленню педагога про його характер, інтереси та нахили, про його ставлення до батьків, старших і молодших членів сім'ї.

Куратор повинен звернути увагу на те, як батьки стежать за дотриманням режиму дня дитини, виконання нею трудових обов'язків у сім'ї.

Корекція виховної діяльності сімей з різним типом сімейного благополуччя повинна починатись з глибокого та змістовного вивчення куратором умов життя здобувача освіти, його побуту. Важливо, щоб куратор не тільки виявив основну причину неблагополуччя, а й його витoki, закладені в особистості батьків, визначив найбільш істотні помилки у сімейному вихованні та шляхи їх усунення, окреслення можливих застосувань індивідуального підходу до членів таких родин.

При роботі з сім'єю кураторам та класним керівникам академічних груп важливо дотримуватись таких правил:

- батьки та студенти не повинні почувати себе об'єктами вивчення;
- робота з батьками повинна бути цілеспрямованою, планомірною й систематичною;
- методи цієї роботи повинні бути взаємозалежні з методами виховання дітей;
- психолого-педагогічні методи повинні бути різноманітні, застосовуватись у комплексі;
- при вивченні родини студента куратор насамперед звертає увагу на такі дані: загальні відомості про батьків, інших членів родини, житлові умови, матеріальну забезпеченість;
- інтерес до справ навчального закладу; загальні відомості про студента (інтереси, рівень вихованості); виховні можливості родини (рівень педагогічної культури батьків).

Листування з батьками використовується куратором, класним керівником для встановлення тісного контакту з батьками здобувача освіти. Саме через такі листи і повідомляють керівники груп батькам про проблеми з відвідуванням занять в коледжі. Запрошення батьків до коледжу доцільно здійснювати

ретельно підготувавши інформацію про навчання здобувача освіти та особливості його поведінки.

Індивідуальні тематичні консультації – одна з найважливіших форм взаємодії куратора з родиною. В нашому коледжі такий вид співпраці в більшості використовується заступником директора з навчально-виховної роботи. Готуючись до консультації, доцільно визначити ряд питань, відповіді на які допоможуть плануванню виховної роботи із групою. Індивідуальна консультація повинна сприяти створенню належного мікроклімату між батьками, куратором та дирекцією коледжу. Під час такої бесіди батькам дається можливість розповісти все те, із чим вони хотіли би познайомити його в неофіційній обстановці, та з'ясувати важливі відомості для своєї професійної роботи зі студентом: особливості здоров'я дитини; її захоплення, інтереси; переваги у спілкуванні з родиною, поведінкові реакції; особливості характеру; мотивації навчання; моральні цінності родини, психологічні проблеми.

Індивідуальні бесіди з батьками в коледжі відбуваються як за ініціативою самих батьків, так і за ініціативою керівника групи чи заступника директора з НВР. Інтерес батьків до питань виховання, їхню ініціативу щодо такої бесіди на педагогічні теми потрібно заохочувати та стимулювати. Не можна проводити бесіду з батьками у присутності здобувача освіти, якщо ви не впевнені, що ваше схвалення чи осуд будуть сприйняті дорослими так, як ви цього бажаєте. Не завжди бесіда з батьками може дати очікуваний результат.

Перевагою індивідуальної роботи є те, що наодинці з заступником директора з НВР батьки відвертіше розповідають про свої проблеми та труднощі у вихованні дітей. Дорослі мають бути переконані, що їхня бесіда з педагогом залишиться між ними, що жодна їхня відверта думка не буде розголошена. Індивідуальне спілкування з батьками дає керівнику можливість вибрати правильний підхід до здобувача освіти.

Дбаючи про ефективну взаємодію з батьками, при використанні різних форм роботи керівник групи має враховувати важливість таких чинників:

Запрошення батьків до співпраці. Часто куратор чи класний керівник вважає, що батьки перебувають в опозиції до нього. Доброзичливість, відкритість у спілкуванні з батьками – перший крок до співпраці з ними.

Дотримання позиції рівноправності. Об'єднання зусиль педагога та сім'ї здобувача освіти можливе за взаємного визнання ними рівноправності. Перший крок має зробити куратор чи класний керівник, оскільки до цього його зобов'язує професійний обов'язок.

Визнання важливості ролі батьків у співпраці. Куратор повинен завжди наголошувати на важливій ролі батьків у вихованні та розвитку здобувача освіти.

Вияв любові, захоплення їхньою дитиною. Психологічний контакт із батьками виникає одразу, як тільки куратор виявляє розуміння дитини, симпатію до неї, бачить позитивні та негативні риси. Батьки, відчувши доброзичливість педагога, охочіше спілкуються з ним, налаштовуються на співпрацю.

Пошук нових форм співпраці. Заступник директора з НВР може запропонувати одному з батьків організувати батьківські збори, разом визначивши їх тематику, структуру тощо. Особливо корисний обмін думками з батьками щодо налагодження взаєморозуміння з дітьми.

Важливе завдання куратора чи класного керівника академічної групи – допомогти батькам у виконанні ними функції вихователів. Під цими функціями розуміються не тільки створення гармонійним взаємин між батьками та дітьми, але й їхніх передумов, формування певного способу життя, доброзичливих взаємозв'язків осіб – членів родини.

Отже, зміст і запропоновані форми роботи повинні сприяти виробленню критичного ставлення батьків до особистої педагогічної діяльності й сім'ї, удосконаленню вміння аналізувати конкретні педагогічні ситуації та знаходити вірні рішення, а також дає змогу батькам сформулювати свою позицію як вихователів і накреслити стратегію виховання дитини.

Задача куратора, класного керівника – консолідувати зусилля навчального закладу, сім'ї та громадськості. Потрібно постійно визначати пріоритетні напрями підвищення педагогічної культури батьків,

урізноманітнювати форми батьківської освіти, вивчати рівень педагогічної культури сімей, соціальних умов та виховних можливостей, застосовувати нетрадиційні форми і нестандартні методи у роботі з батьками, тобто йти від конкретного до загального розв'язання завдання коледжу – формування у здобувачів освіти відчуття роду, сприяння відродженню народно-педагогічних традицій виховання. Акцентувати увагу на тому, що родина – це основа формування людської особистості, бо робить життя кожного щасливим, повноцінним, плідним.

Список використаної літератури:

1. Богданова Н. Естетичне в духовному житті сучасного студента / Н. Богданова // Вища освіта України. – 2007. – № 1. – С. 90-98.
2. Білик Л. Методологічні підходи до організації роботи кураторів у вищій школі / Л. Білик // Проблеми освіти. – 2001. – Вип. 29. – С. 25-32.
3. Мельникова І. М. Сучасні проблеми управління виховним процесом у вищих навчальних закладах України / І. М. Мельникова, О. І. Невмержицький // Нові технології навчання. – К.: НМЦ ВО, 2002. – Вип.. 32. – С. 3-23.
4. Соловей М. Система виховної роботи у вищому навчальному закладі як фактор цілісного виховання особистості / М. Соловей, В. Демчук // Рідна школа. –2004. – Червень. – С. 33-37.
5. Роганова М. Виховання духовної культури студентів вищих навчальних закладів // Рідна школа. – 2007. – № 5. – С. 36-39.
6. Щербань П. Українська національна ідея і сучасні проблеми виховання учнівської та студентської молоді // Вища освіта України. – 2005. – № 4. –С. 62-67.

Хвесик В.О.,
заступник директора з навчально-виробничої роботи

ШЛЯХ СПІВПРАЦІ: ЗАЛУЧЕННЯ БАТЬКІВ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

У сучасній системі освіти відбуваються реформації і зміни відповідно до процесів розвитку суспільства, технологій у різних галузях виробництва. Але незмінною метою освіти є самореалізація особистості. Відповідно провідною формою взаємодії учасників освітнього процесу є партнерство.

Партнерство розглядається як:

- ✓ система взаємовідносин, які відбуваються у процесі певної спільної діяльності;
- ✓ спосіб взаємодії і взаємовідносин, організованих на принципах добровільності, рівності та доповнюваності результатів діяльності всіх учасників;
- ✓ організаційна форма спільної діяльності, що передбачає об'єднання осіб на відповідних умовах розподілу праці та активної участі в її реалізації;
- ✓ спосіб взаємовідносин, за яких зберігаються права кожної зі сторін, чітко узгоджені та злагоджені дії учасників спільної справи, що ґрунтуються на засадах взаємовигоди та рівноправності.

Партнерство є особливим типом соціальної взаємодії, який базується на принципах рівноправності педагогічного колективу, здобувачів освіти та батьків, їх взаємного визнання та відповідальності, добровільністю співробітництва й орієнтацією на соціально значущі цілі. На відміну від співробітництва, де участь кожного можлива від дотичної до домінуючої, партнерство передбачає рівну участь усіх сторін, з дотриманням особистої та колективної відповідальності.

Узагальнюючи різні аспекти сутності партнерства, виділимо ознаки партнерської взаємодії. Основні ознаки партнерської взаємодії суб'єктів:

- ✓ взаємообумовлений контакт і вплив суб'єктів один на одного для вирішення питань;

- ✓ взаємодія, направлена на прийняття рішень, коригування цілей, дій і поведінки суб'єктів;
- ✓ толерантне ставлення учасників до позиції партнерів;
- ✓ рівноправність сторін у виборі шляхів вирішення питань;
- ✓ добровільність у визнанні партнерських відносин і рівня включеності у спільну діяльність;
- ✓ здійснення вибору партнерами цілей, шляхів, методів, засобів на основі компромісу, доброзичливості, довіри, рівності;
- ✓ взаємовигідна зацікавленість сторін, повага і врахування інтересів один одного, оскільки вирішальним фактором є взаємна корисність;
- ✓ спільна взаємна відповідальність за дії, виконання поставлених завдань, прийнятих особистих зобов'язань, отриманого результату.

Партнерство у навчальному закладі має базуватися на засадах добровільності, рівності, порозуміння та взаємодопомоги. Права та обов'язки здобувачів освіти, батьків та викладачів треба чітко формулювати, а головне – усвідомлювати і захищати. В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між викладачами, здобувачами і батьками. З.о., батьки та викладачі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими спільниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Існує мінімум 10 причин, чому важливо впроваджувати і працювати за принципами педагогіки партнерства в системі освіти. Це такі як:

1. Включення батьків до організації та здійснення освітнього процесу закладу освіти є суттєвим внеском у створення розвивального середовища. Це сприяє спільному баченню траєкторії розвитку дитини, чіткому усвідомленню прав та обов'язків учасників освітнього процесу, дає можливість мінімізувати непорозуміння, які виникають у процесі взаємодії.

2. Спільне вирішення проблем, що об'єднує і згуртовує батьківський колектив.

3. У процесі спілкування, яке ініціюють усі сторони (заклад, батьки, діти), формується довіра й порозуміння між усіма учасниками й учасницями освітнього процесу.

4. У форматі партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу є можливість більш оперативно реагувати на актуальні виклики та проблеми.

5. У взаємодії батьків, з.о. і викладачів відбувається обмін ідеями, кращим набутим досвідом та практиками.

6. Колективна співпраця приносить позитивні результати, всі учасники й учасниці стають активніші, коли бачать, що досягають результатів, змінюють освітнє середовище, від їх роботи покращується атмосфера в громаді.

7. Співпраця педагогів з з.о. на засадах педагогіки партнерства сприяє більш ближчим і довірливим стосункам, так як враховується позиція, думка, інтереси усіх сторін у поєднанні з відповідальністю.

8. Педагогіка партнерства сприяє створенню атмосфери, у якій найкраще розкривається потенціал кожного з.о., формуються ініціативність, креативність, відповідальність, а це — одні з ключових навичок сучасного світу.

9. Партнерство зменшує рівень стресу, сприяє створенню комфортного нетравмуючого середовища, в якому працювати краще та ефективніше.

10. Партнерський формат стосунків між усіма учасниками й учасницями освітнього процесу готує молодих людей до професійної діяльності та ролі активних громадян, з.о. набувають навичок ефективної соціальної, толерантної взаємодії між членами сучасного суспільства.

Важливо, щоб викладач був готовий і компетентний організувати таку взаємодію, тобто здатний до партнерської взаємодії. Здатність до партнерської взаємодії педагогів тлумачиться як спроможність особистості до системи взаємин з іншими на засадах рівності, взаємної узгодженості дій в умовах спільної діяльності з метою досягнення успіху. Організація освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства – запорука успішного реформування системи освіти.

Від педагогічної роботи навчального закладу і родини багато в чому залежить успішність (або неуспішність) здобувачів освіти.

Головним завданням закладу та батьків є створення умов для повноцінного становлення з.о, забезпечення почуття захищеності, довіри, формування кращих рис характеру, а також правильне ставлення до всього, що її оточує.

Впродовж всієї діяльності нашого закладу провідною ідеєю є пошуки гуманних шляхів взаємодії учасників виховного процесу на засадах родинної педагогіки.

Наша мета - створення системи взаємодії викладачів, з.о. і батьків у процесі становлення особистості з.о. вона включає:

а) встановлення атмосфери довіри у з.о. і батьків у здійсненні процесу виховання;

б) формування зацікавленості з.о. та їх батьків через організацію спільних справ;

в) виховання почуття особистої відповідальності за створення мікроклімату в сім'ї і колективі, де виховується здобувачі.

Разом з батьками, проводиться певна робота для розвитку, а саме:

а) батьки та навчальний заклад створюють всі умови для навчання;

б) стежать за виконанням режиму дня;

в) створюють мікроклімат, в якому здобувачі освіти відчувають себе вільно, комфортно і захищено;

г) викладачі налагодили тісні зв'язки між навчальним закладом і батьками і всі заходи, які проводяться закладом і учнівським самоврядуванням доповнюють один одного.

Велику увагу приділяємо з.о. з інших населених пунктів. Кожен викладач особисто знайомий з кожною родиною, умовами їх життя. Це дуже допомагає спланувати роботу психолого-педагогічного напрямку.

Для виявлення інтелектуального і культурного рівня батьків проводимо анкетування. Воно дає можливість сформулювати думку про загальну культуру дозвілля.

Список використаної літератури:

1. Взаємодія у школі: 6 прикладів змін через партнерство. Посібник МОН України URL: https://38d34c07-6455-4caa-9ab7-7d37e22181e3.filesusr.com/ugd/417f51_002e0e562bd04458b040e24238550cd8.pdf
2. Жданенко С. Б. Партнерська взаємодія у процесі становлення громадянського суспільства :соціально-філософський аналіз: дис ... канд. філософ. наук. Х., 2003. 207 с.

**Лопухович Н.В.,
практичний психолог**

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ, ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ І БАТЬКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Питання ефективної взаємодії між педагогами, батьками та здобувачами освіти ніколи не втрачало своєї актуальності.

У сучасних умовах реформування освіти та динамічних змін у суспільстві взаємодія між педагогами, здобувачами освіти та батьками стає основою успішної реалізації навчального процесу. Особливу роль у забезпеченні повноцінного та всебічного розвитку дитини відіграє ефективна взаємодія закладу освіти і сім'ї. Саме у сім'ї закладаються основи розвитку дитини, відбувається її первинна соціалізація, формується ставлення до себе та довкілля. Успіх співробітництва вирішальною мірою залежить від взаємних установок сім'ї і навчального закладу. Найсприятливіше вони складаються за умов, коли обидві сторони усвідомлюють необхідність цілеспрямованого впливу на дитину і довіряють одне одному. Батьки повинні бути впевненими, що їх участь у житті навчального закладу важлива не тому, що цього хочуть педагоги та адміністрація закладу, а тому, що це важливо для розвитку їхньої дитини. Вони повинні усвідомити конкретні позитивні наслідки для дитини, через їх включення у життя навчального закладу. Співробітництво трьох сторін забезпечує не лише якісний

освітній результат, але й формує гармонійне освітнє середовище, сприятливе для розвитку кожної дитини.

Ефективна співпраця допомагає узгодити цінності та підходи до виховання дітей як у закладі освіти, так і в сім'ї.

Завдяки спільним зусиллям батьки і педагоги можуть краще мотивувати дитину до активної участі в освітньому процесі.

Прозорий діалог між усіма сторонами сприяє уникненню непорозумінь та розв'язанню проблем на ранніх етапах.

Співробітництво педагогів, батьків та здобувачів освіти є цілями та прагненнями, добровільними та зацікавленими партнерами, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Рівноправність взаємин між педагогами та родиною здобувачів освіти дозволяє зменшити ризик виникнення конфліктних ситуацій. А якщо суперечності все ж виникнуть, їх завжди можна розв'язати конструктивно, знайшовши компромісне рішення. Така модель взаємодії дорослих неодмінно стане взірцем для здобувачів освіти. Завдяки педагогіці партнерства такі поняття, як толерантність, співчуття та свобода вибору можуть стати основоположними для нашого суспільства.

Співпрацюючи потрібно допомагати одне одному. Людина нерозривно пов'язана із соціумом. А його успішний розвиток залежить від дотримання прав і свобод кожної людини. Тож і в навчальному закладі батьки та педагоги можуть допомагати одне одному краще розуміти інтереси, потреби та можливості дітей. Це дозволить обрати найбільш ефективну модель співпраці та підготує здобувачів освіти до самостійного життя. Педагоги можуть допомагати батькам відкривати нові таланти дітей, стимулювати їхні інтереси та освітні можливості. А батьки як найперші вчителі дитини, здатні допомогти знайти з нею спільну мову.

При співробітництві учасники освітнього процесу зустрічають на своєму шляху різні виклики, але потрібно шукати шляхи їх вирішення.

Основні шляхи забезпечення співробітництва:

- ✓ Проведення регулярних батьківських зборів для обговорення прогресу та потреб здобувачів освіти.
- ✓ Використання сучасних цифрових інструментів (чат-групи) для швидкого інформування батьків.
- ✓ Організація спільних заходів: семінари та тренінги для батьків на теми виховання, родинні дні, спортивні свята, круглі столи, творчі конкурси, які залучають до участі всі сторони.
- ✓ Залучення здобувачів освіти до обговорення ініціатив, пов'язаних із навчальним процесом.
- ✓ Забезпечення фізичної та емоційної безпеки всіх учасників освітнього процесу.
- ✓ Формування довіри та прозорості.
- ✓ Проведення опитування батьків і здобувачів освіти про якість освітнього процесу.
- ✓ Усі три сторони є рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.
- ✓ Рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість.

Дуже важливим є індивідуальний підхід до співпраці який включає:

- ✓ Регулярні консультації з батьками для обговорення успіхів та проблем окремого здобувача освіти.
- ✓ Урахування особистих обставин родини та дитини у навчальному процесі. Також важливо, щоб кожен учасник процесу розумів свої обов'язки, права та можливості.

Успішне співробітництво педагогічного колективу, здобувачів освіти та батьків базується на партнерстві, довірі та постійному вдосконаленні комунікацій. Ефективне співробітництво між педагогами, здобувачами освіти та батьками – це запорука гармонійного розвитку дитини та досягнення високих результатів в освітньому процесі.

Використання сучасних технологій, відкритий діалог, взаємоповага та спільна відповідальність є ключовими факторами створення ефективного освітнього середовища, що відповідає викликам сучасного світу. Співпраця в навчальних закладах має базуватися на засадах добровільності, порозуміння та взаємоповаги. Права та обов'язки здобувачів освіти, батьків та педпрацівників потрібно чітко формулювати, а головне - усвідомлювати. Саме так зусилля кожного з них будуть спрямовані на досягнення поставленої мети.

Лише спільними зусиллями можна створити середовище, у якому кожна дитина почуватиметься підтриманою, цінною та мотивованою.

Список використаної літератури:

1. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Посібник для студентів вищих навчальних закладів. / О. Вишневський – Дрогобич : Коло, 2006. – 326 с.
2. Кравченко Т.В. Учитель і сім'я: технологія співробітництва. Педагогіка і психологія. 2001. №2. С. 57 - 64
- 3.Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.

Невірець О.В.,
викладач загальноосвітньої підготовки

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ, ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ І БАТЬКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасна освіта є складною динамічною системою, яка потребує активної співпраці між педагогами, **здобувачами освіти** та їхніми батьками. Забезпечення ефективної комунікації та взаємодії між цими трьома складовими є запорукою успішного навчання та виховання дітей, а також їхньої підготовки до життя у світі, що постійно змінюється.

Важливість співпраці у сучасних умовах

Співпраця між педагогічним колективом, ЗО та батьками сприяє:

1. **Підвищенню ефективності освітнього процесу.** Здобувачі освіти краще сприймають знання, якщо вони відчувають підтримку з боку дорослих.

2. **Формуванню єдиного освітнього середовища.** Коли цінності й цілі всіх сторін узгоджені, навчання стає цілісним і послідовним.
3. **Розвитку взаєморозуміння та довіри.** Це створює сприятливий психологічний клімат для всіх учасників освітнього процесу.

Основні напрями забезпечення співпраці

1. Ефективна комунікація

Ключем до успішної співпраці є налагоджена комунікація. Для цього необхідно:

- Запровадити регулярні зустрічі (батьківські збори, індивідуальні консультації).
- Використовувати сучасні технології (месенджери, онлайн-платформи, електронні журнали) для оперативного обміну інформацією.
- Забезпечити двосторонній зв'язок: батьки мають відчувати, що їхня думка враховується.

2. Залучення батьків до освітнього процесу

Батьки повинні бути активними учасниками освітнього процесу. Це можна забезпечити шляхом:

- Організації спільних заходів (дні відкритих дверей, спортивні змагання, творчі проекти).
- Створення батьківських рад або комітетів, які допомагають вирішувати важливі питання життя навчального закладу.
- Проведення освітніх семінарів для батьків з питань виховання, мотивації дітей до навчання тощо.

3. Формування партнерських стосунків

Заклад освіти має стати місцем, де батьки, педагоги та **здобувачі освіти** працюють як партнери. Для цього необхідно:

- Підтримувати **здобувачів освіти** у розвитку їхньої комунікативної компетентності.
- Навчати батьків методів позитивної взаємодії з дітьми.
- Включати **здобувачів освіти** у процес прийняття рішень, що стосуються їхнього навчання.

4. Використання сучасних технологій

Диджиталізація освіти відкриває нові можливості для співпраці:

- Онлайн-конференції для обговорення успіхів і труднощів учнів.
- Використання платформ для спільної роботи (GoogleClassroom, Microsoft Teams).
- Розробка інтерактивних навчальних матеріалів за участі батьків.

Сучасні виклики та їх подолання

Серед основних викликів сучасності можна виокремити:

1. **Брак часу в батьків.** Рішенням може стати гнучкий графік зустрічей або дистанційна участь.
2. **Низька мотивація батьків.** Необхідно демонструвати практичну цінність їхньої участі у навчальному процесі.
3. **Різний рівень цифрової грамотності.** Заклад освіти може організовувати навчання для батьків з користування цифровими інструментами.

Висновок

Ефективна співпраця між педагогічним колективом, здобувачами освіти та батьками є необхідною умовою для успішного функціонування сучасної освіти. Лише через взаємодію, довіру і спільну роботу можна забезпечити гармонійний розвиток кожної дитини. Впровадження інноваційних підходів, адаптація до нових умов та розвиток довірливих взаємин сприятимуть досягненню спільної мети – якості освіти та всебічного розвитку особистості.

Список використаної літератури:

1. Мельникова І. М. Сучасні проблеми управління виховним процесом у вищих навчальних закладах України / І. М. Мельникова, О. І. Невмержицький // Нові технології навчання. – К.: НМЦ ВО, 2002. – Вип. 32. – С. 3-23.
2. Соловей М. Система виховної роботи у вищому навчальному закладі як фактор цілісного виховання особистості / М. Соловей, В. Демчук // Рідна школа. – 2004. – Червень. – С. 33-37.
3. Кравченко Т. В. Учитель і сім'я: технологія співробітництва. Педагогіка і психологія. 2001. №2. С. 57 - 64

**Мельник Р.М.,
викладач спецдисциплін**

СПІВПРАЦЯ ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА ЯК НЕОБХІДНА УМОВА НАВЧАННЯ

Взаємодія викладача і студента є основою навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі коефіцієнт продуктивності й результативність, якого визначається рівнем співпраці тих, хто навчає, і тих, хто навчається.

Зміни, які відбулися у системі вищої освіти, зокрема, перехід від адміністративно-репродуктивної педагогіки до гуманістичної педагогіки співробітництва і співтворчості дали змогу переосмислити принципи навчання, утвердити роль студента у навчально-виховному процесі, перетворюючи його із пасивного спостерігача на активного учасника навчального процесу.

Отже, за мету даної роботи стало з'ясування умов, шляхів і засобів поліпшення співпраці між викладачем і студентами під час навчання. Адже саме від викладача, його вміння організувати навчальний процес залежить розвиток і становлення студента і як всебічно розвиненої особистості, і як майбутнього фахівця.

Співтворчість має виражений емоційний характер і виявляється у спільних діях (навчальних, пізнавальних, пошукових), коли педагог виступає як консультант-наставник, організовуючи різні форми співпраці. Це і співпереживання успіху чи неуспіху діяльності, і передбачення її результатів, і інш.

Звідси вимога до викладача - прагнути забезпечити успіх як найважливіший чинник мотивації діяльності студента. Взаємодія і співпраця між викладачем і студентами характеризується як психологічними (особливості спілкування, середовище й умови роботи, розвиток психологічний комфорт), так і педагогічними (рівень загальної культури та професійної підготовки педагога, засоби і методи, які застосовує у роботі) ознаками.

Отже, успішною умовою організації співтворчості викладача і студентів є створення атмосфери взаємної поваги і моральної рівності учасників; трансформація психологічної позиції викладача із "носія" інформації на

консультанта й організатора процесу навчання; зміна позиції студента з "учнівства" на "партнерство".

Освіта в умовах війни зазнає суттєвих трансформацій: змінюється формат освітнього процесу, програми і терміни навчання, спрощено вступ до закладів вищої освіти, деякі освітні та наукові установи переміщені в інші регіони. Велика кількість здобувачів освіти і педагогів через загрозу життю, бойові дії та тимчасову окупацію окремих територій Російською Федерацією вимушено евакуювалися в межах України чи за кордон.

Багато учасників освітнього процесу досі перебувають на тимчасово окупованих територіях і потребують особливої підтримки держави. Заклади освіти до своєї основної функції тепер стали ще осередками волонтерства і психологічної допомоги.

Спілкування дітей, педагогів, батьків одне з одним допомагає відволіктися від тих трагічних подій, які їм довелося пережити, а також сприяє адаптації до нових реалій життя. Деякі освітні установи є прихистками для внутрішньо переміщених осіб.

Взаємодія по лінії «викладач — студент» є одним з основних у всьому соціально-педагогічному процесі. Саме тут відбувається безпосередня «передача» всього різноманіття знань, інформації, установок, ціннісної орієнтації тощо, в цілій системі вищої освіти.

У взаємодіях студентів і викладачів найбільш характерними є наступні причини конфліктів:

- відмінності в ціннісних орієнтаціях;
- нетактовність в спілкуванні;
- відмінності у взаємних очікуваннях;
- рівень професіоналізму викладача і успішність студентів.

Наразі для сфери освіти безсумнівними пріоритетами є створення безпечного освітнього середовища, забезпечення безперервності освіти, психологічної підтримки учасників освітнього процесу, відновлення освітньої інфраструктури та продовження реформ на всіх ланках освіти.

До того ж, на освітян сьогодні, як ніколи, лягає відповідальність за розвиток у здобувачів освіти критичного мислення, медіаграмотності, формуванні свідомої громадянської позиції молодого покоління.

Звісно, в умовах, коли є загроза життю і здоров'ю, про повноцінний освітній процес говорити доволі складно. У таких умовах важливо психологічно підтримати дітей, допомогти їм адаптуватися до життя в нових реаліях, вживати заходів задля відновлення навчання та створення умов для охоплення більшої кількості учасників освітнього процесу.

Таким чином, контакт викладача зі студентами може бути: логічним (контакт думки), психологічним (контакт в зосередженості уваги студентів на інформацію і дії, які поступають від викладача), моральним (що забезпечує співдружність викладача і студентів).

Список використаної літератури:

1. Соловей М. Система виховної роботи у вищому навчальному закладі як фактор цілісного виховання особистості / М. Соловей, В. Демчук // Рідна школа. – 2004. – Червень. – С. 33-37.
2. Василенко Л., Василенко І. Психолого-педагогічні основи інтерактивної взаємодії вчителя і учнів на уроках математики // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. – 2012. – Вип. 109. – С. 176-182.
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Посібник для студентів вищих навчальних закладів. / О. Вишневський – Дрогобич : Коло, 2006. – 326 с.

Божко В.В.,
майстер виробничого навчання

ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ УСПІХУ ДІТЕЙ

Питання ефективної взаємодії між майстром та батьками ніколи не втрачало своєї актуальності. А особливо нині, коли авторитарна модель співпраці не лише морально застаріла, а й приховує чимало загроз, яким не місце в ХХІ столітті. Адже система, у якій майстер або батьки безапеляційно диктують свої

умови оточуючим, лише вносить деструктив до навчального процесу. Щоб змінити ситуацію на краще, все більше колективів коледжів України починають втілювати у життя ідеї педагогіки партнерства.

Партнерство у коледжі має базуватися на засадах добровільності, рівності, порозуміння та взаємодопомоги. Права та обов'язки учнів, батьків та вчителів треба чітко формулювати, а головне – усвідомлювати і захищати. Саме так зусилля кожного з них будуть спрямовані на досягнення спільної мети.

Партнерські взаємини між учнем, майстром та батьками є однією з ключових засад якісного реформування українського коледжу. І це не дивно, адже лише завдяки порозумінню, співпраці та підтримці кожного учасника навчального процесу можна досягти позитивного результату.

Педагогіка партнерства ґрунтується на простих, але надзвичайно важливих принципах:

- взаємоповазі всіх учасників навчального процесу;
- довірливих стосунках та спільній наполегливій праці;
- позитивному та доброзичливому ставленні одне до одного;
- порозумінні та [ефективній комунікації](#) задля досягнення спільної мети;
- забезпеченні права вільного вибору;
- горизонтальній моделі співпраці (всі учасники навчального процесу мають бути рівноправними);
- соціальному партнерстві (добровільності визнання власних обов'язків та обов'язковості їх виконання).

Партнерство заради успіху дітей

Засади педагогіки партнерства без перебільшення є основоположними для взаємин батьків та майстра.

Завдяки такому підходу батьки можуть повною мірою включитися до навчального процесу. Це дозволить визначити спільне бачення траєкторії розвитку дитини, чітко усвідомити права та обов'язки одне одного, мінімізувати загрозу виникнення непорозумінь. Партнерські взаємини між майстром та батьками дають можливість оперативно реагувати на актуальні виклики та

проблеми, а саме відстежувати зміни у поведінці дитини, краще розуміти її вподобання та життєві орієнтири.

Рівноправність взаємин між педагогом та родиною учня дозволяє зменшити ризик виникнення [конфліктних ситуацій](#). А якщо суперечності все ж виникнуть, їх завжди можна розв'язати конструктивно, знайшовши компромісне рішення. Саме завдяки педагогіці партнерства такі поняття, як толерантність, співчуття та свобода вибору можуть стати основоположними для нашого суспільства.

Співпрацюючи, допомагаємо одне одному

Людина нерозривно пов'язана із соціумом. А його успішний розвиток залежить від дотримання прав і свобод кожної людини.

Взаємодія між майстром та батьками в рамках педагогіки партнерства включає такі елементи:

- Постійну комунікацію, яка дозволяє оперативно реагувати на будь-які зміни та проблеми (створення чатів чи груп у соціальних мережах та месенджерах, проведення відеобесід).
- Участь батьків у навчальному житті своїх дітей (добровільна допомога під час створення навчальних матеріалів та формування освітнього середовища, обмін життєвим та професійним досвідом).

Ефективні форми налагодження партнерських взаємин

Створення освітнього середовища, яке засноване на принципах педагогіки партнерства, – справа не надто складна. Але вона потребує чіткої та цілеспрямованої взаємодії всіх учасників навчального процесу, а також усвідомлення ними важливості досягнення спільної мети. Пропонуємо пригадати кілька дієвих форм налагодження партнерських взаємин.

Навчальний тренінг – це форма активної взаємодії майстра та батьків, завдяки якій учасники отримують нові корисні знання та формують позитивний досвід вирішення нагальних проблем. Він ґрунтується на постійній взаємодії учасників задля пошуку відповідей на важливі запитання. Крім того, [тренінги](#) базуються на принципах рівноправності та партнерства.

Педагогічний практикум – це спосіб розвитку педагогічного мислення у батьків, під час якого можна ознайомитися з найбільш ефективними стратегіями розв’язання навчальних та педагогічних ситуацій.

Круглий стіл – обговорення, яке проводиться з метою обміну думками задля вирішення конкретних проблем. Завдяки таким зустрічам можна краще зрозуміти позиції одне одного, детально розглянути нагальні проблеми, висловити власні зауваження та аргументи.

Дискусія – традиційна, але дієва форма взаємодії з батьками, коли всі учасники активно висловлюють свою позицію щодо проблемного питання, аргументовано її відстоюють, конструктивно критикують думки колег та спільними зусиллями знаходять компромісні варіанти вирішення питань. Під час таких обговорень усі присутні можуть знайти [спільну мову](#).

Індивідуальні зустрічі дозволяють обговорити важливі питання, які стосуються життя та навчання кожної дитини. Це дає можливість предметно вивчити успішність учня, оцінити його успіхи та визначити проблемні точки у навчальному процесі.

Список використаної літератури:

1. Василенко Л., Василенко І. Психолого-педагогічні основи інтерактивної взаємодії вчителя і учнів на уроках математики// Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. – 2012. – Вип. 109. – С. 176-182.
2. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства – основні ідеї, принципи та сутність// Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи: Збірник статей Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 6 квітня 2017 року. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017. – С. 85–88.
3. Соловей М. Система виховної роботи у вищому навчальному закладі як фактор цілісного виховання особистості / М. Соловей, В. Демчук // Рідна школа. –2004. – Червень. – С. 33-37.

**Хомич Т. М.,
майстер виробничого навчання**

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ТА БАТЬКІВ ЗАРАДИ УСПІХУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Шляхи педагогіки партнерства без перебільшення є основоположними для взаємин батьків та майстрів виробничого навчання. Адже саме поведінка дорослих, їхні слова та вчинки є для здобувачів освіти прикладом для наслідування. Вони впливають на світогляд здобувачів освіти, на сприйняття ними своєї суспільної ролі, на уявлення про значення навчання у нашому житті, вибір професії.

Завдяки такому підходу батьки можуть повною мірою включитися до навчального процесу. Це дозволить визначити спільне бачення траєкторії розвитку здобувача освіти, чітко усвідомити права та обов'язки одне одного, мінімізувати загрозу виникнення непорозумінь. Партнерські взаємини між майстрами виробничого навчання та батьками дають можливість оперативно реагувати на актуальні виклики та проблеми, а саме відстежувати зміни у поведінці зд.освіти, краще розуміти її вподобання та життєві орієнтири.

Рівноправність взаємин між педагогом та родиною зд.освіти дозволяє зменшити ризик виникнення [конфліктних ситуацій](#). А якщо суперечності все ж виникнуть, їх завжди можна розв'язати конструктивно, знайшовши компромісне рішення. Така модель взаємодії дорослих неодмінно стане взірцем для зд.освіти. Саме завдяки педагогіці партнерства такі поняття, як толерантність, співчуття та свобода вибору можуть стати основоположними для нашого суспільства.

Створення освітнього середовища, яке засноване на принципах педагогіки партнерства, – справа не надто складна. Але вона потребує чіткої та цілеспрямованої взаємодії всіх учасників навчального процесу, а також усвідомлення ними важливості досягнення спільної мети. Пропонуємо розглянути кілька дієвих шляхів налагодження партнерських взаємин між майстром виробничого навчання з батьками та зд.освіти, які я застосовую на практиці:

- постійну комунікацію, яка дозволяє оперативно реагувати на будь-які зміни та проблеми (створення групи у Вайбері та Телеграмі, проведення відеобесід).

- неформальне спілкування (спільне святкування визначних подій та свят, які мають важливе значення для здобувачів освіти).

- усебічну допомогу й участь батьків у організації та проведенні виробничого навчання, ярмарків, благодійних акцій.

- участь батьків у навчальному житті своїх дітей (добровільна допомога під час створення навчальних матеріалів, обмін життєвим та професійним досвідом).

- використання в роботі інноваційних технологій, спрямованих на формування у здобувачів освіти предметних і життєвих компетентностей і наскрізних умінь.

- забезпечення неупередженого та справедливого ставлення до кожного здобувача освіти, без проявів будь-якої дискримінації і відзначаючи зусилля й успіхи всіх їх на виробничому навчанні.

- будувати будь-який урок виробничого навчання на основі компетентнісного підходу, який передбачає: спрямованість освітнього процесу на розвиток ключових компетентностей і наскрізних умінь особистості; застосування теоретичних знань на практиці; формування здібностей до самоосвіти і командної роботи; успішну і професійну самореалізацію.

Людина нерозривно пов'язана із соціумом. А його успішний розвиток залежить від дотримання прав і свобод кожної людини. Тож і в коледжі батьки та майстри виробничого навчання можуть допомагати одне одному краще розуміти інтереси, потреби та можливості здобувачів освіти. Це дозволить обрати найбільш ефективну модель співпраці та підготує їх до самостійного життя.

Висновок

Отже, в основі педагогіки партнерства – це є спілкування, взаємодія та співпраця між майстром виробничого навчання, здобувачем освіти і батьками. Ми всі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й

зацікавленими спільниками, рівноправними учасниками освітнього процесу і відповідають за результат. Модель взаємодії: партнерство, повага, довіра, рівність відповідальність, добровільність, діти, родина, педагоги, діалог. Наша сільна робота сприяє розкриттю та розвитку здібностей і можливостей здобувача освіти на виробничому навчанні. Адже саме педагогіка партнерства дозволяє нам успішно будувати стосунки з оточуючими, оскільки без взаємодії з іншими людьми, без розуміння своїх та їхніх почуттів неможливо досягти спільних цілей. Діалог і багатостороння комунікація між здобувачами освіти, майстрами виробничого навчання та батьками має змінити односторонню авторитарну комунікацію.

Список використаної літератури:

1. Василенко Л., Василенко І. Психолого-педагогічні основи інтерактивної взаємодії вчителя і учнів на уроках математики// Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. – 2012. – Вип. 109. – С. 176-182.
2. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Посібник для студентів вищих навчальних закладів. / О. Вишневський – Дрогобич : Коло, 2006. – 326 с.
3. Довіра до освіти починається з педагогіки партнерства, відкритості шкіл, поваги до кожної людини – заступник Міністра Павло Хобзей – [Електронний ресурс.] Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-novini-2017-12-02-dovira-do-osviti-pochinaetsya-z-pedagogiki-partnerstva-vidkritosti-shkil-povagi-do-kozhnoy>
4. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства – основні ідеї, принципи та сутність// Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи: Збірник статей Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 6 квітня 2017 року. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017. – С. 85–88.

**Кух С.М. ,
майстер виробничого навчання**

ОСНОВНІ ФОРМИ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Сім'я - перша школа людських взаємин, де діти з ранніх років засвоюють систему моральних цінностей, норм поведінки, культурних традицій. Саме в сім'ї залежно від умов життя, у дитини виховується довірливе ставлення, адже почуття, сформовані в дитинстві нерідко супроводжують людину все її життя, надаючи стосункам з іншими людьми особливого стилю і емоційного забарвлення: спрямованість на спілкування або бажання його уникнути, прагнення до співпраці або конфліктність, довірливість або замкненість, агресивність. У наш час виникла потреба підвищувати культуру сімейного виховання і водночас збагатити можливості громадського виховання.

Для цього органи управління навчальними закладами, керівники викладачі, майстри, вихователі мають чітко визначити свої завдання у співробітництві з сім'єю.

Саме об'єктивний аналіз потреб сім'ї дає справжні орієнтири для визначення напрямків розвитку суспільного виховання. Взаємини працівників закладу і батьків на сучасному етапі одна із найскладніших проблем. Існують різні погляди батьків на співпрацю закладу і родини. Багато з батьків вважає що виховувати їхніх дітей повинен навчальний заклад. Є категорія батьків, які нехтують порадами педагогів. Окремі батьки вважають, що їх завдання полягає лише в тому, щоб дитина була сита, одягнена. Тому взаємодія педагогічного колективу і батьків є однією з важливіших умов формування особистості з.о. позитивних результатів у вихованні якого можна досягти при узгодженості дій та за умови розвитку інтересу батьків до питання виховання та навчання.

В. Сухомлинський підкреслював, що завдання виховання і розвитку можуть бути успішно вирішеними тільки в тому випадку, коли навчальний заклад буде підтримувати зв'язок з родиною і залучати її у свою роботу.

Працівники закладу мають усвідомити, що сім'я довіряє їм дітей, а значить, у першу чергу, їх турбує: збереження здоров'я і забезпечення належних умов для розвитку та навчання

Навчання та виховання з.о. - спільне завдання закладу та родини. Батьки та педагоги - це живий організм, об'єднаний спільною метою, гуманними стосунками та високою відповідальністю.

Метою роботи колективу закладу з батьками вихованців є:

- Створення єдиного освітнього простору ;
- Встановлення партнерських відношень з сім'єю кожного вихованця;
- Створення атмосфери загальних інтересів;
- Надання допомоги сім'ї в питаннях розвитку дітей на основі діагностики.

Пріоритетними напрямками роботи педагогічного колективу з батьками є:

- Сприяння підвищенню психологічної та педагогічної компетентностей батьків щодо розуміння закономірностей розвитку дитини, а також питань виховання та навчання;

- Залучення батьків до співпраці у створенні належних умов для життєдіяльності та розвитку з.о.;

- Всебічне вивчення родини та моделі взаємодії з ними для здійснення диференційованого підходу;

- Залучення батьків до активної участі в заходах, що проводяться в навчальному закладі, формування в них почуття приналежності до колективу коледжу як однодумців і спілників;

- Формування усвідомленого розуміння батьками своєї відповідальності за максимальне забезпечення дитині повноцінного життя в майбутньому.

Важливим напрямком своєї діяльності педагогічний колектив повинен вбачати у збагаченні знань педпрацівників про сімейне виховання, поглибленні педагогічних знань батьків, досягненні єдності виховного впливу на з.о. в сім'ї і в навчальному закладі, удосконалювати роботу з батьками. У разі необхідності вносити зміни, які збагачують зміст і форми роботи, покращують різні її показники, роблять більш доцільною, сучасною, гнучкою. Процес

удосконалення довготривалий та безперервний, його навчальний заклад здійснює в різних напрямках:

- Гуманізація змісту і форм роботи з сім'єю;
- Гармонізація взаємин педагогів та батьків;
- Підвищення ефективності застосовуваних педпрацівником прийомів та засобів впливу на батьків.

На сучасному етапі педпрацівники поряд з традиційними методами роботи з батьками повинні поєднувати і нетрадиційні (сімейні клуби, телефон довіри...)

Основоположним моментом у взаємодії групи педагогів і батьків є вивчення сім'ї через анкетування, опитування батьків з метою визначення їх соціального статусу.

Створення соціального паспорту дає змогу визначити статус сімей в яких живуть вихованці (повні сім'ї та неповні). Виявленню запитів батьків, їх проблем і труднощів у питаннях виховання та навчання дітей мають сприяти особисті бесіди, анкетування.

Важливо залучити батьків у процес виховання і розвитку дітей, щоб вони стали активними його учасниками, а не пасивними слухачами.

З цією метою слід використовувати різноманітні форми роботи з ними як індивідуальні так і групові форми роботи з сім'єю.

До *індивідуальних форм* роботи відноситься – анкетування, попередні візити батьків з.о., співбесіди, консультації, телефонний зв'язок, відвідування з.о. вдома.

Групові – це консультації, збори, практикуми, засідання батьківського комітету, дні відкритих дверей.

Основна форма роботи з колективом батьків – батьківські збори.

Батьківські збори проводяться для обговорення завдання на новий навчальний рік, результати освітньої роботи, питання виховання й проблеми в колективі та т.ін. Передбачаються виступи батьків.

Важливою формою роботи з батьками є відвідування сім'ї. Це дозволяє викладачу познайомитися з умовами, в яких живе дитина, з загальною

атмосферою в сім'ї, з досвідом сімейного виховання. Також відвідування дають можливість спілкуватися і з іншими членами сім'ї, які часто беруть участь у вихованні здобувача освіти (з сестрами і братами, бабусями і дідусями т. д.).

Поведінка і настрої дитини (радісний, розкутий, притихлий, збентежений, привітний) також допоможуть зрозуміти психологічний клімат родини. Інших членів сім'ї теж потрібно залучити до бесіди. Ефективною формою роботи з батьками є індивідуальні бесіди з дорослими членами сім'ї. Бесіди проводяться як індивідуальні, так і групові. В бесіді потрібно чітко визначити мету: що необхідно з'ясувати, чим можемо допомогти. Зміст бесіди має бути значимий для батьків, щоб спонукав до висловлення. Потрібно не тільки говорити, але й слухати батьків, виражати свою зацікавленість, доброзичливість, адже під час бесіди батьки більш охоче і відверто розповідають про ті прикраси, які часом можуть бути в сім'ї, про занепокоєння, яке викликає поведінка з.о., про його успіхи. Індивідуальні бесіди можуть проходити з ініціативи викладача або батьків.

Дієвою формою педагогічної пропаганди є спеціально підготовлене відвідування навчального закладу батьками. День відкритих дверей дає можливість познайомити батьків з закладом, його правилами, особливостями освітньо - виховної роботи, зацікавити нею й залучити до участі. Проводиться екскурсія по установі з відвідуванням групи, де навчаються з.о.. Показується фрагмент проведення уроку виробничого навчання чи таке інше.

Також, на сучасному етапі, а особливо під час карантинів, локдаунів, війни широко використовуються такі форми, як батьківська пошта і телефон, вайбергрупа, або скринька довіри. Враховуючи зайнятість батьків, будь-який член родини має можливість у короткій записці висловити сумніви з приводу методів виховання своєї дитини, звернутися по допомогу до конкретного фахівця тощо. Телефон довіри допомагає батькам анонімно з'ясувати які-небудь значимі для них проблеми, попередити педагогів про помічені незвичайні прояви дітей.

Висновок

Отже, використання різноманітних форм роботи з сім'єю дасть змогу пробудити почуття прихильності і довіри батьків до навчального закладу.

Співпраця батьків і педагогів дозволить краще пізнати з.о. подивитися на нього з різних позицій, побачити в різних ситуаціях, а отже допомогти з.о. в навчанні. Зміцнення і розвиток тісного зв'язку і взаємодія навчального закладу і родини забезпечують сприятливі умови для життя і виховання здобувача освіти, формування основ повноцінної, гармонійної особистості.

Список використаної літератури:

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р.
2. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N.M. Bibik. – Kyiv: Litera LTD, 2018. – 160s.
3. Програма для дітей та їх родин «Крок за кроком». Особистісно орієнтоване навчання дітей 6-7 років / Кейт Брук Уолш. – Київ, 2000. – 244 с.

**Гладь О.П.,
майстер виробничого навчання**

СПІВПРАЦЯ МІЖ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ, БАТЬКАМИ – ОСНОВА ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Особливу роль у забезпеченні повноцінного та всебічного розвитку відіграє ефективна взаємодія навчального закладу та сім'ї. Саме у сім'ї закладаються основи розвитку дитини, відбувається її первинна соціалізація, формується ставлення до себе та довкілля. У навчальному закладі здобувачі освіти навчаються взаємодіяти з однолітками, організувати власну діяльність. Ефективність навчального закладу значною мірою визначається тими відносинами, що складаються між викладачами та батьками. Саме тому необхідно, щоб навчальний заклад та сім'я співпрацювали. Тільки так можливо забезпечити неперервність виховних впливів та створити сприятливі умови для реалізації єдиних вимог щодо формування і розвитку кожної дитини.

Сьогодні ефективність виховання пов'язана з організацією освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства – педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між з.о., педагогом і батьками.

Співпраця у закладі має базуватися на засадах добровільності, рівності, порозуміння та взаємодопомоги. Права та обов'язки здобувачів освіти, батьків та викладачів треба чітко формулювати, а головне – усвідомлювати і захищати. Саме так зусилля кожного з них будуть спрямовані на досягнення спільної мети. Адже саме поведінка дорослих, їхні слова та вчинки є для дітей прикладом для наслідування. Вони впливають на світогляд вихованців, на сприйняття ними суспільної ролі. Завдяки такому підходу батьки можуть повною мірою включитися до освітнього процесу. Це дозволить визначити спільне бачення траєкторії розвитку, чітко усвідомити права та обов'язки одне одного, мінімізувати загрозу виникнення непорозумінь.

Рівноправність взаємин між педагогом і родиною здобувача освіти дозволяє зменшити ризик виникнення конфліктних ситуацій. А якщо суперечності все ж виникнуть, їх завжди можна розв'язати конструктивно, знайшовши компромісне рішення. Така модель взаємодії дорослих неодмінно стане взірцем. Саме завдяки педагогіці партнерства такі поняття, як толерантність, співчуття та свобода вибору можуть стати основоположними для нашого суспільства.

Ефективна співпраця між навчальним закладом, батьками та здобувачами освіти може бути цінною для всіх залучених сторін. Активне та продумане спілкування сприяє зміцненню стосунків між навчальним закладом та батьками, а також вміє будувати міцну систему підтримки, яка потрібна в процесі навчання.

Переваги співпраці батьків з педагогічним колективом

Підтримуючи регулярне та якісне спілкування з батьками я як майстер в/н досягаю більш успішного залучення батьків до процесу навчання здобувачів освіти. Тоді батьки усвідомлюють сильні та слабкі сторони своєї дитини та мають можливість зробити свій внесок і допомогти покращити результат та надати будь-яку іншу необхідну підтримку.

Співпраця викладачів та батьків, інтерес до навчання з.о. може допомогти досягти вищих результатів. Якщо батьки будуть залучені до процесу навчання, то це може призвести до більшої мотивації до навчання, покращення загальної поведінки в закладі освіти та більш позитивного ставлення до процесу навчання та навколишнього середовища. Якщо батьки достатньо залучені до навчання своєї дитини, їхнє розуміння процесу навчання часто поглиблюється, покращується ставлення до викладачів.

У спілкуванні з батьками кожен заклад чи навіть викладач обирає власну стратегію, яка здається найбільш зручною та ефективною, а також таку, яка не заважає керувати процесом навчання.

Основні рекомендації під час роботи з батьками:

1. Ініціатива. Будьте першим, хто запропонує позитивні стосунки. Наприклад, якщо ви тільки починаєте працювати з одним із батьків, важливо представити себе батькам і заохочувати їх долучитися до процесу навчання.

2. Регулярність. Важливо, щоб спілкування з батьками було регулярним. Звичайно, повсякденне життя насичене різними іншими обов'язками, але хоча б раз на місяць варто давати батькам інформацію про успіхи в навчанні дитини.

3. Інтерес. Якщо батьки готові долучитися до навчального процесу, проявіть зацікавленість — розпитайте про з.о., згодом це вам допоможе налагодити тісний контакт з цією дитиною.

4. Позитивізм. Важливо інформувати батьків не лише про потенційні проблеми дитини в процесі навчання, а й про позитивні події та менші чи більші перемоги.

5. Підтримка. Якщо дитина потребує допомоги батьків у навчанні, дайте їм конкретні поради щодо того, як вони можуть підтримати її. Батькам важливо розуміти, що їхня участь у навчанні дитини є важливою.

Висновок.

Отже, зміцнення та розвиток тісного зв'язку взаємодії навчального закладу, батьків забезпечать сприятливі умови для навчання та виховання здобувачів освіти, формування основ повноцінної особистості.

Список використаної літератури:

1. Коханова О. Партнерство як фактор соціалізації особистості URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2004/1/O_Kokhanova_PPTP_2_IP SP.pdf
2. Коханова О. Психологія партнерської взаємодії в освіті: навч.- метод. посіб. К: Вид-во ПП Щербатих О.В., 2011. 104 с
3. Люшин М.О. Моделювання педагогічного середовища /упорядник М. Люшин. Харків: Видавнича група «Основа», 2012. 22 с.

**Хрупчик Є.З.,
майстер виробничого навчання**

ВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ, ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ І БАТЬКІВ

Майстру виробничого навчання належить найбільша роль в підготовці молодого поповнення робітничого класу країни. Його завдання – дати майбутнім робітникам знання, навички і вміння сформувати їх погляди і виховати в душі потреб теперішнього часу. Успіхи роботи майстра в/н багато в чому залежить від рівня його педагогічної підготовки та професійної майстерності. Важливою формою підвищення кваліфікації майстра в/н повинно стати самостійне вивчення питань з педагогіки, психології, методики виробничого навчання та виховання.

Майстер призначений не тільки навчати майбутніх робітників конкретній професії, але і управляти процесом формування особистості кожного з них.

Хороший майстер, психологія, якого пов'язана з його професією, старається передати знання своїм здобувачам. В цьому – суть професійного виховання молоді. Тільки висококваліфікований у своїй області знань майстер, знавець своєї справи, допоможе здобувачу оволодіти цією справою. Професійне навчання організовується, як процес передачі та придбання. Виявлення та засвоєння здобувачем системи цінних орієнтирів, закладених у професіоналізмі майстра виробничого навчання.

Чіткість цілей і завдань. Кожний урок має чітко цільову настанову і для майстра, і для здобувачів, яка визначає, що нового додається до практичних знань і умінь учнів, з чим вони будуть лише ознайомлені, що буде відпрацьовано ґрунтовно.

Урок вдосконалення вмінь та формування навичок. Удосконалення та систематизація умінь при виконанні складних робіт, формування навичок при вирішенні складних виробничих завдань:

- аналіз конкретних ситуацій;
- конкурс
- виконання індивідуальних робіт;
- дослідження

Урок комплексного застосування Розвинення критичності, аналітичності, логічності мислення, самостійності та творчості учнів при виконанні НВР; комплексне застосування набутих знань, умінь, навичок :

- ділова гра
- аналіз конкретних ситуацій
- виконання індивідуальних робіт
- ігрове проектування
- конкурс;
- гра

Готуючись до уроку, майстер в/н повинен:

- проаналізувати підсумки попередніх занять з метою виявлення причин недоліків та внесення змін і доповнень у наступний урок;

- визначити основну дидактичну мету уроку;
- визначити тип, вид, структуру уроку та час, відведений для проведення кожного його елементу;
- скласти план уроку;
- підготувати науково-технічну та методичну літературу, а також матеріали з передового досвіду за темою уроку;
- намітити практичні та навчально-виробничі роботи, вправи, завдання для самостійної роботи учнів під час закріплення нового навчального матеріалу;
- підготувати дидактичне і матеріально-технічне забезпечення уроку;
- визначити між предметні (внутрішньо предметні) зв'язки та прийоми їх реалізації на уроці;
- визначити типові помилки, яких допускаються учні під час вправ, намітити засоби їх попередження або виправлення;
- підготуватися до показу на уроці наочних засобів, експериментів, нових операцій прийомів трудової діяльності.

Майстер, як керівник групи, повинен мати неабиякі організаторські здібності, вміти налагодити ділові контакти з учнями і працівниками навчального закладу. Для того, щоб добре організувати процес навчання, йому необхідно правильно планувати свою роботу, відпрацювати свій стиль навчання і виховання так, щоб добитися найвищої ефективності навчально-виховного процесу.

Висока вимогливість до себе і здобувача, заохочення — схвалення, нагородження грамотою, преміювання, нагородження туристичною поїздкою, нагородження коштовним подарунком і т.д. Планування допомагає майстрові спрямовувати свою педагогічну діяльність, визначати цілісну виховну систему, проектувати розвиток окремої особистості здобувача, колективу в цілому. Плануючи виховну роботу в навчальній групі, слід враховувати інтереси і

потреби вихованців. Застосовую таку анкету вивчення особистості учня: прізвище, ім'я, по батькові; рік народження; наявність батьків (мати, батько); матеріальне становище сім'ї; наявність здібностей до обраної професії; чи дорожить справами колективу; кругозір; основні риси характеру; як ставиться до товаришів і старших; чи користується авторитетом серед товаришів; причини конфліктів з товаришами.

Авторитет майстра є запорукою його успішної діяльності і тому дає право на керівництво. Становлення особистості майстра зумовлене багатьма об'єктивними та суб'єктивними факторами. Про високий авторитет майстра свідчить прагнення здобувачів бути в усьому подібними на нього. Педагогічний такт майстра визначає манера спілкування з учнями, вміння при необхідності виносити суворе покарання, не принижуючи учня, витримка, терпіння, простота у спілкуванні, відвертість та почуття міри. Справедлива вимогливість повинна відповідати добродушному відношенню до здобувача.

Майстер – це їх головний наставник. Робота майстра в/н в початковий період має дуже важливе значення. Це зумовлене тим, що саме від організації і змісту роботи майстра в цей період залежить вся наступна його діяльність з навчання та виховання з.о..

Особливості виховної роботи в навчальній групі.

Визначаючи зміст і форми організації виховної діяльності у професійних закладах різного типу, потрібно враховувати пріоритетні напрями:

- формування національної свідомості, любові до рідної землі, свого народу, бажання працювати задля розквіту держави, готовності її захищати;
- забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, жінки-матері, культури та історії рідного народу;
- формування мовної культури, оволодіння українською мовою;
- прищеплення шанобливого ставлення до культури, звичаїв, традицій всіх народів, що населяють Україну;

- утвердження принципів загальнолюдської моралі: правди, справедливості, патріотизму, доброти, працелюбності;
- формування творчої, працелюбної особистості, виховання цивілізованого господаря;
- формування уміння міжособистісного спілкування та підготовка їх до життя в умовах ринкових відносин.

До основних методів педагогічного впливу відносяться:

- 1) Особистий приклад чи педагога позитивний приклад видатної особистості.
- 2) Методи переконання – впливають на свідомість почуття і волю з метою формування і закріплення позитивних моральних якостей і усунення негативних. До них відносяться: етичні бесіди, лекції, розповіді, доповіді, диспути і т.д.
- 3) Методи привчання і вправи – багаторазове повторення дій з метою утворення і закріплення позитивних навичок і звичок.

Майстер в/н не повинен працювати один, успіх навчально-виховної роботи залежить від спільних зусиль всього інженерно-педагогічного колективу навчального закладу. Принципи трудової діяльності інженерно-педагогічного колективу складаються з спільної методики навчання і виховання; єдиних вимог до здобувачів; взаємодопомозі і кращих зразків досвіду.

Психологічний клімат колективу визначає ідеально-моральна направленість і задоволення працею, єдність і згуртованість інженерно-педагогічних працівників, традиції і характер взаємовідношень членів колективу.

Майстри, викладачі і вихователі повинні дотримуватись єдиних принципів навчання і виховання. Особисті відношення майстрів, викладачів і вихователів повинні відповідати високим принципам моралі.

Висновок

Виховна робота майстра має спрямовуватися на розвиток здобувача свідомого ставлення до навчання, прагнення до підвищення рівня своїх знань,

удосконалення навиків, оволодіння передовими методами праці. Планування допомагає майстрові спрямовувати свою педагогічну діяльність, визначати цілісну виховну систему, проектувати розвиток окремої особистості та колективу в цілому.

Список використаної літератури:

1. Педагогічна книга майстра виробничого навчання: Навч.-метод. посібник / Н.Г. Ничкало, В.О. Зайчук, Н.М. Розенберг та ін.: За ред. Н.Г. Ничкало. – К.: Вища школа, 1994. – 334 с.
2. Методы системного педагогического исследования / Под ред. Н.В. Кузьминой. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1980. – 176 с.
3. Методика воспитательной работы: Учеб пособие для студентов пед. ин-тов / Ю.П. Азаров, Л.М. Байтенова и др.; Под ред. Л.И. Рувинского – М.: Просвещение, 1989. – С.76-108.
4. Методика воспитательной работы: Уч. пособие. В.М. Коротков и др. – М.: Просвещение, 1990. – 175 с.

**Лопухович В.І.,
майстер виробничого навчання**

СПІВПРАЦЯ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ, БАТЬКІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ – КОМФОРТ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Стрімко змінюється світ. В освіті відбувається реформування, впроваджуються сучасні інновації технології. Однією зі складових, є педагогіка партнерства. За словами Міністра освіти та науки України, «педагогіка партнерства буде однією з основ навчальних закладів, заснованої на взаємній повазі до особистості, праві вибору і відповідальності за ухвалені рішення». В її основі - спілкування, взаємодія та співпраця між педпрацівниками, здобувачами освіти і батьками, об'єднаними спільною метою та прагненнями, є добровільними й зацікавленими спільниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Принципи педагогіки партнерства наголошують на повазі до особистості, доброзичливості та позитивному ставленні, довірі у взаєминах, стосунках, розподіленому лідерстві

та принципах соціального партнерства. Ми живемо в XXI столітті, змінилося суспільство, змінилися діти, змінилися і батьки. Батькам не цікаві нудні зустрічі в класній кімнаті. Вони молоді, активні, прагнуть різнобічних знань, їх цікавить розвиток здобувачів освіти. Саме тому педагог чи вихователь повинен виступати у новій ролі - ролі фасилітатора та тьютора. Щоб батьки стали однодумцями, помічниками необхідно правильно організувати їхнє навчання. Якщо педпрацівник зможе належним чином упоратися із цим завданням, навчить батьків осмислювати з різних позицій, то якість виховання здобувачів освіти значно підвищиться, зростуть реальні шанси активної участі батьків у життєдіяльності гуртка і закладу. У такій роботі важливо дотримуватись принципів навчання батьків, зокрема:

- принцип природо- і культуровідповідності вимагає врахування у навчанні батьків анатомічних, фізіологічних, психологічних і вікових особливостей кожного вікового періоду;
- принцип суб'єкт-суб'єктного, полілогічного спілкування передбачає сприйняття батьків як суб'єктів зі своїми інтересами, потребами, позицією; батьки є рівноправними партнерами у освітньому процесі;
- принцип орієнтації на досвід батьків - навчання має допомогти батькам здобути суб'єктивно осмислений досвід щодо виховання, що сприятиме підвищенню рівня готовності батьків до здійснення виховної функції;
- принцип наступності означає розгортання навчальних програм для батьків із використанням попередньо трансльованих знань і набутого досвіду;
- принцип достовірності інформації - навчальна інформація для батьків має спиратися на науково обґрунтовані (медичні, психологічні, педагогічні, фізіологічні, соціологічні тощо) факти;
- принцип практичної орієнтованості інформації - інформація, що надають батькам, має бути доступною і придатною для практичного використання у реальних сімейних обставинах;
- принцип свободи вибору батьками форм і способів навчання. Зазначені принципи становлять певну систему. Кожен із них як її важливий складник

взаємопов'язаний з іншими, а саме їхнє поєднання постає запорукою якісного навчання батьків.

Для створення ефективної системи навчання батьків варто позбутися застарілих поглядів і штампів у його організації. Доцільно урізноманітнювати як організаційні форми, так і методи навчання. Зокрема, досить ефективними з них є такі, як тренінги, дискусії, рольові ігри, сімейні вечори, батьківські клуби, вечори творчих родин. Збагачення форм і методів навчання зацікавить батьків, позитивно впливатиме на якість та ефективність педагогічної освіти. Розгляньмо деякі сучасні форми роботи з батьками.

Якщо батьки — партнери. Потужний потенціал у навчанні батьків має кейс-технологія, метою та завданнями якої є:

формування у батьків навичок продуктивної взаємодії з дітьми;

формування здатностей, компетенцій, необхідних для толерантного спілкування з дітьми.

Формою роботи за кейс-технологією також є тренінг. Актуальним сьогодні є створення батьківського клубу. Програму його діяльності розробляють класний керівник спільно з головою батьківського комітету, практичним психологом, соціальним педагогом з урахуванням контингенту здобувачів освіти та їхніх батьків. Форми організацій різноманітні: лекції, семінари, практикуми, конференції для батьків.

Створення освітнього середовища, яке засноване на принципах педагогіки партнерства, - справа не надто складна. Але вона потребує чіткої та цілеспрямованої взаємодії всіх учасників навчального процесу, а також усвідомлення ними важливості досягнення спільної мети. Пропонуємо пригадати кілька дієвих форм налагодження партнерських взаємин педпрацівників з батьками:

Навчальний тренінг- це форма активної взаємодії педагога та батьків, завдяки якій учасники отримують нові корисні знання та формують позитивний досвід вирішення нагальних проблем. Він ґрунтується на постійній взаємодії учасників задля пошуку відповідей на важливі запитання. Крім того, тренінги

базуються на принципах рівноправності та партнерства, що дозволяє краще розвивати педагогічні можливості батьків.

Педагогічний практикум - це спосіб розвитку педагогічного мислення у батьків, під час якого можна ознайомитися з найбільш ефективними стратегіями розв'язання навчальних та педагогічних ситуацій. Наприклад, учасники мають змодельовати конфліктну ситуацію (яка може відбутися у реальному житті) та знайти способи її вирішення. Водночас кожен учасник має висловити власне бачення суті проблеми.

Круглий стіл-обговорення, яке проводиться з метою обміну думками задля вирішення конкретних проблем. Завдяки таким зустрічам можна краще зрозуміти позиції одне одного, детально розглянути нагальні проблеми, висловити власні зауваження та аргументи.

Ділова гра - форма спільної роботи вчителя та батьків, коли учасники, виконуючи певні ролі, спільно знаходять оптимальні варіанти вирішення проблемної ситуації. Вона може бути організована у змагальній формі, але не має створювати атмосферу протистояння. Такі ігри формують позитивний досвід вирішення реальних проблем у різних ситуаціях.

Дискусія - традиційна, але дієва форма взаємодії з батьками, коли всі учасники активно висловлюють свою позицію щодо проблемного питання, аргументовано її відстоюють, конструктивно критикують думки колег та спільними зусиллями знаходять компромісні варіанти вирішення питань. Під час таких обговорень усі присутні можуть знайти спільну мову.

Індивідуальні зустрічі дозволяють обговорити важливі питання, які стосуються життя та навчання кожної дитини. Це дає можливість предметно вивчити успішність учня, оцінити його успіхи та визначити проблемні точки у навчальному процесі. Радимо додатково створити спеціальний розклад у чаті класу чи використайте хмарні сервіси.

Батьки стають однодумцями і помічниками педпрацівників, коли бачать в них порадників, професіоналів. Тому робота з батьками повинна мати не лише організаційний характер, а й просвітницький. Червоною лінією в нашій роботі з

педагогами, батьками та вихованцями проходить думка, яка проросла крізь душу і серце педколективу- це знаходження гармонії батьківської любові й вимогливості до з.о, щоб дати їм щастя. Найуніверсальніша, найскладніша і найблагородніша робота, єдина для всіх і водночас своєрідна і неповторна в кожному навчальному закладі та сім'ї - творення людини.

Забезпечення ефективного співробітництва між педагогічним колективом, здобувачами освіти та батьками є ключовим чинником успішного функціонування сучасного освітнього закладу. У сучасних умовах, що характеризуються динамічними змінами в суспільстві, цифровізацією та новими викликами, такими як інклюзія, важливо вибудовувати партнерські стосунки. Основні шляхи забезпечення такого співробітництва включають наступне:

1. Комунікація та взаєморозуміння

- **Розвиток культури відкритого діалогу.** Регулярне проведення зустрічей, батьківських зборів, круглих столів для обговорення актуальних питань навчання та виховання.
- **Використання сучасних комунікаційних засобів.** Створення онлайн-платформ для спілкування (наприклад, Google Classroom, Viber-групи, Telegram-канали) для швидкого обміну інформацією.
- **Зворотний зв'язок.** Забезпечення механізмів для висловлення думок і пропозицій (анкетування, опитування, скриньки довіри).

2. Спільна участь у виховному процесі

- **Спільні проєкти.** Організація тематичних заходів, таких як конкурси, фестивалі, спортивні змагання, де батьки, діти та вчителі можуть співпрацювати.
- **Інтеграція батьків у життя навчального закладу.** Залучення до проведення уроків, майстер-класів або виховних годин.
- **Волонтерська діяльність.** Створення спільних програм допомоги місцевій громаді.

3. Підвищення кваліфікації та розвиток педагогів

- **Тренінги для педагогів.** Розвиток навичок спілкування з батьками та здобувачами освіти, особливо в умовах конфліктних ситуацій.
- **Освітні програми для батьків.** Проведення семінарів і консультацій з питань виховання та взаємодії з здобувачами освіти.
- **Партнерство із зовнішніми організаціями.** Співпраця з психологами, соціальними службами, тренерами.

4. Інклюзивність і врахування індивідуальних потреб

- **Диференційований підхід.** Врахування індивідуальних потреб здобувачів освіти і сімей у процесі планування навчання.
- **Інклюзивне середовище.** Забезпечення умов для комфортної взаємодії з о. із різними потребами та можливостями.
- **Психологічна підтримка.** Надання консультацій і допомоги для здобувачів освіти, педагогів і батьків.

5. Ціннісно-орієнтований підхід

- **Створення єдиного ціннісного простору.** Формування культури взаємоповаги, довіри, відповідальності.
- **Спільне визначення місії навчального закладу.** Розробка місії та бачення закладу освіти із залученням усіх учасників освітнього процесу.

6. Цифровізація освітнього процесу

- **Інтеграція цифрових технологій.** Використання інтерактивних інструментів для навчання та виховання (Zoom, електронні щоденники, відеоуроки).
- **Кібербезпека.** Просвітницькі програми для батьків і здобувачів освіти з метою безпечного використання інтернету.

Забезпечення співпраці вимагає постійної роботи, гнучкості та бажання враховувати потреби всіх сторін. Це сприяє не лише якійсь освіті, а й створенню комфортного освітнього середовища.

Список використаної літератури:

1. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки:

Посібник для студентів вищих навчальних закладів. / О. Вишневецький –

Дрогобич : Коло, 2006. – 326 с.

2. Кравченко Т.В. Учитель і сім'я: технологія співробітництва. Педагогіка і психологія. 2001. №2. С. 57 - 64

3.Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.

**Черевко І.В.,
майстер виробничого навчання**

ШЛЯХИ СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ МАЙСТРАМИ, ВЧИТЕЛЯМИ, ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ ТА БАТЬКІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ В НАВЧАННІ

Співпраця між педагогами, здобувачами освіти та їхніми батьками є ключовою для забезпечення ефективного навчального процесу. Ось декілька сучасних підходів для сприяння цьому співробітництву:

1. **Інтерактивні платформи для спілкування:** Використання цифрових інструментів, таких як електронні щоденники, онлайн-платформи для батьківських зборів та месенджери для регулярного обміну інформацією.

2. **Регулярні зустрічі:** Організація регулярних зустрічей з батьками, як офлайн, так і онлайн, щоб обговорювати прогрес у З.О проблеми та пропозиції щодо покращення навчального процесу.

3. **Спільні проекти:** Залучення батьків до участі у проектах, екскурсіях та заходах, що допомагає створити почуття спільноти та залученості.

4. **Підтримка через освітні ресурси:** Надання батькам доступу до ресурсів та тренінгів, які допоможуть їм краще розуміти процес навчання та підтримувати З.О вдома.

5. **Відкриті уроки та майстер-класи:** Запрошення батьків на відкриті уроки та майстер-класи, що дозволить їм побачити методи викладання та залучити їх до процесу навчання.

6. **Зворотний зв'язок:** Регулярне проведення анкетувань та опитувань серед З.О та батьків для отримання зворотного зв'язку щодо освітнього процесу та його покращення.

7. **Психологічна підтримка:** Надання психологічної підтримки учням та їхнім родинам через консультації з фахівцями.

Сучасні батьки охоче беруть участь у дискусіях з різних тем, бо це — форма колективного обговорення, мета якої: виявити істину через зіставлення різних поглядів, правильне розв'язання проблеми

Ці форми роботи сприяють виробленню у батьків сучасних поглядів на виховання З.О, як складний і динамічний процес взаємодії дорослого і дитини, опанування конкретних методів і прийомів педагогічного спілкування, доброзичливого ставлення до дітей, серйозного і сумлінного виконання своїх обов'язків.

Рівноправність взаємин між педагогом та родиною здобувачів освіти дозволяє зменшити ризик виникнення конфліктних ситуацій. А якщо суперечності все ж виникнуть, їх завжди можна розв'язати конструктивно, знайшовши компромісне рішення. Саме завдяки педагогіці партнерства такі поняття, як толерантність, співчуття та свобода вибору можуть стати основоположними для нашого суспільства.

Ефективні форми налагодження партнерських взаємин

Створення освітнього середовища, яке засноване на принципах педагогіки партнерства, - справа не надто складна. Але вона потребує чіткої та цілеспрямованої взаємодії всіх учасників навчального процесу, а також усвідомлення ними важливості досягнення спільної мети. Пропонуємо пригадати кілька дієвих форм налагодження партнерських взаємин майстра виробничого навчання з батьками.

Навчальний тренінг- це форма активної взаємодії педагога та батьків, завдяки якій учасники отримують нові корисні знання та формують позитивний досвід вирішення нагальних проблем. Він ґрунтується на постійній взаємодії учасників задля пошуку відповідей на важливі запитання. Крім того, тренінги базуються на принципах рівноправності та партнерства, що дозволяє краще розвивати педагогічні можливості батьків.

Педагогічний практикум - це спосіб розвитку педагогічного мислення у батьків, під час якого можна ознайомитися з найбільш ефективними стратегіями розв'язання навчальних та педагогічних ситуацій. Наприклад, учасники мають змоделювати конфліктну ситуацію (яка може відбутися у реальному житті) та знайти способи її вирішення. Водночас кожен учасник має висловити власне бачення суті проблеми.

Круглий стіл-обговорення, яке проводиться з метою обміну думками задля вирішення конкретних проблем. Завдяки таким зустрічам можна краще зрозуміти позиції одне одного, детально розглянути нагальні проблеми, висловити власні зауваження та аргументи.

Ділова гра - форма спільної роботи вчителя та батьків, коли учасники, виконуючи певні ролі, спільно знаходять оптимальні варіанти вирішення проблемної ситуації. Вона може бути організована у змагальній формі, але не має створювати атмосферу протистояння. Такі ігри формують позитивний досвід вирішення реальних проблем у різних ситуаціях.

Дискусія - традиційна, але дієва форма взаємодії з батьками, коли всі учасники активно висловлюють свою позицію щодо проблемного питання, аргументовано її відстоюють, конструктивно критикують думки колег та спільними зусиллями знаходять компромісні варіанти вирішення питань. Під час таких обговорень усі присутні можуть знайти спільну мову.

Індивідуальні зустрічі дозволяють обговорити важливі питання, які стосуються життя та навчання кожного здобувача освіти. Це дає можливість предметно вивчити успішність, З.О оцінити його успіхи та визначити проблемні точки у навчальному процесі. Радимо додатково створити спеціальний розклад у чаті класу чи використайте хмарні сервіси.

ВИСНОВОК

Ці методи допомагають створити відкриту, доброзичливу та підтримуючу атмосферу, де всі учасники навчального процесу можуть співпрацювати для досягнення спільних цілей. В нашому навчальному закладі ці методи впроваджуються в навчальний процес та в кінцевому результаті ми маємо

політично та соціально відповідальних і компетентно спроможних здобувачів освіти у житті.

Список використаної літератури:

1. Іванець Н. В. Педагогіка партнерства як засіб формування мультикультурної компетентності в учнів початкової школи. Імідж сучасного педагога. Серія. Шкільна родина. 2019. № 4 (187). С. 88–93.

2. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія. Київ : «СаммітКнига», 2009. 272 с.

3. Любчак Л. В., Демченко О. П., Комарівська Н. О. Партнерство учителя початкової школи з батьками в організації дистанційного навчання дітей з особливими освітніми потребами. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2022. Вип. 64. С. 117–126.

<https://www.bing.com/search>

**Арендарчук С.М.,
майстер виробничого навчання**

ВИДИ Й МЕТОДИ РОБОТИ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ З БАТЬКАМИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

У роботі з батьками здобувачів освіти використовують різноманітні її види й методи. Наводимо основні з них.

Відвідування батьків удома. Допомагає встановити зв'язок з усією сім'єю, з'ясувати її загальну та педагогічну культуру, умови життя учня, його місце в сім'ї і ставлення до нього старших, ознайомитися з досвідом батьківського виховання, дати поради і домовитися про єдині вимоги до школяра. Помилково вважають, що відвідувати потрібно лише родини, діти з яких створюють певні проблеми у коледжі. Безумовно, з батьками таких учнів слід передусім встановити тісний контакт, проте відвідувати бажано сім'ї всіх учнів.

Відвідування сім'ї може мати різну мету: загальне ознайомлення з умовами життя, встановлення єдиних вимог закладу освіти і сім'ї до учня, допомога в організації режиму, обговорення з батьками відхилень у поведінці учня і вжиття

необхідних заходів щодо їх запобігання та подолання, залучення батьків до участі в роботі закладу освіти, вивчення досвіду виховання в сім'ї та ін. Перш ніж відвідати родину, треба мати початкові відомості про неї та її зв'язки зі закладом освіти (особиста справа учня, журнал, бесіди з викладачами та майстрами виробничого навчання, з самим учнем), відтак з'ясувати основні дані про самого учня, його успішність, поведінку, стосунки з учителями, товаришами.

Успіх відвідування сім'ї залежить не лише від сумлінної підготовки, а й від поведінки майстра. З самого початку зустрічі з батьками необхідно створити атмосферу довір'я і доброзичливості. В сім'ях, які не мають систематичного зв'язку з коледжем, візит майстра виробничого навчання розглядають як сигнал біди, батьки насторожуються, готуються до захисту дитини. Тому, завітавши в сім'ю, слід одразу ж «зняти» будь-яку настороженість батьків. Бесіду про дітей починають з позитивних сторін їх характеру і поведінки. Залучаючи батьків до бесіди, поступово переходять до обговорення негативного у поведінці учня. Свої судження про нього слід висловлювати спокійно, тактовно, наводячи незаперечні докази і уважно слухаючи пояснення батьків.

Встановлення істинного стану справ дає змогу накреслити спільний план дій закладу освіти і сім'ї, домовитися про взаємне інформування про досягнуті успіхи й труднощі. Загальне ознайомлення з умовами життя учня вдома можна проводити за такою схемою:

1. Прізвище, ім'я учня, група.
2. Склад сім'ї.
3. Де і на якій посаді працюють батьки та інші члени сім'ї (якщо вчать -- де саме).
4. Матеріальне забезпечення сім'ї.
5. Квартирні умови.
6. Культурний рівень сім'ї (освіта, які читають газети, журнали, наявність телевізора, радіо, бібліотеки та ін.).
7. Режим дня учня.
8. Чи облаштовано робоче місце учня?

9. Хто і як здійснює контроль за виконанням режиму? Трудове виховання в сім'ї.

10. Хто з членів сім'ї допомагає учневі?

11. Які заходи заохочення й покарання вживають до учня.

Запрошення батьків до закладу освіти. У разі необхідності майстер запрошує батьків окремих учнів до закладу освіти на розмову. Під час бесіди з ними дуже важливо дотримуватися педагогічного такту, створити атмосферу доброзичливості, довір'я. Щоб викликати батьків на відвертість, треба розмовляти з ними про учня наодинці, переконати їх в конфіденційності розмови. Така бесіда буде корисна і для майстра, і для батьків. Майстер відповідає на запитання батьків, висловлює їм свої вимоги. Батьки отримують корисні поради і допомогу від майстра, переконуються в його уважному ставленні до них, турботі про їхню дитину. У такій розмові педагог має бути особливо тактовним, пам'ятаючи, що надмірне акцентування на недоліках учня викликає в батьків насторогу, неприязнь, навіть якщо вони відчують, що він має рацію.

Батьківські збори. Є важливим колективним видом роботи майстра з батьками учнів. Їх проводять 1-2 рази на рік. Такі збори сприяють формуванню громадської думки батьків, об'єднанню їх в єдиний колектив.

Тематика зборів визначається загальними завданнями навчання, виховання, умовами навчально-виховної роботи в групі, рівнем загальної культури та педагогічного кругозору батьків. Збори можуть відбуватися у вигляді лекцій або доповідей класних керівників, виступів самих батьків та обміну досвідом навчальної і виховної роботи з дітьми, із залученням учнів, показом їхніх виробничих робіт і художньої самодіяльності, демонструванням кінофільмів.

Підготовка зборів залежить від змісту і форми їх проведення. Готуючись до них, майстер визначає порядок денний; продумує форму їх проведення та визначає осіб, відповідальних за підготовку; безпосередньо готує збори відповідно до наміченого плану (доповідь, виступи батьків, майстрів та учнів,

організація виставки, підготовка рішення зборів); забезпечує явку батьків на збори. Крім добре оформлених оголошень в коледжі, в місцях роботи батьків, слід своєчасно надіслати спеціальні запрошення додому. Їх оформляють самі учні. У запрошенні зазначають ім'я, по батькові та прізвище обох батьків, час, місце і порядок денний зборів.

Майстер ще до зборів повинен поговорити з окремими батьками. Якщо збори проводять у формі обміну досвідом виховання учнів у сім'ї, треба уважно і спокійно вислухати всі виступи і зауваження батьків. У заключному слові майстер тактовно відповідає на запитання й висловлює конкретні пропозиції. Рішення, прийняті батьківськими зборами, стосуються батьків, які з тих чи інших причин не змогли прийти на збори. Тому при зустрічі з ними майстер повинен ознайомити їх із змістом зборів та прийнятими рішеннями.

Подібну підготовчу роботу проводять і перед загально батьківськими зборами, на яких обговорюють питання, що стосуються всіх батьків: про підсумки навчально-виховної роботи з учнями за півріччя або навчальний рік, про літній відпочинок учнів тощо.

З метою пропаганди педагогічних знань серед батьків організують бесіди і лекції на педагогічну тематику. Їх проводять або для батьків і учнів однієї групи. Ці заходи ефективні лише тоді, коли спираються на конкретні факти, проілюстровані цікавими прикладами з питань сімейного виховання.

Глибшому пізнанню методики сімейного виховання сприяють тематичні вечори і вечори запитань та відповідей, на які запрошують працівників правоохоронних органів, лікарів та інших фахівців, причетних до проблем виховання підростаючого покоління.

Для педагогічної пропаганди серед батьків використовують також диспут. Він найприйнятніший за умови, що в групі сформувався дружний батьківський колектив і кожен може відверто висловитися стосовно обговорюваної проблеми. Диспут не лише збагачує батьків знаннями з педагогіки, більш тісним контактам з учителями, а й створює додаткові можливості для врахування індивідуальних особливостей батьків при засвоєнні ними педагогічної інформації.

Відповідну роль у педагогічному навчанні батьків відіграє їх самоосвіта - читання науково-популярної літератури з питань сімейної педагогіки, тематичні радіо- і телепередачі.

Список використаної літератури:

1. Фіцула М.М. Педагогіка: посібник - К.: Видавничий центнер «Академія»; 2002.
2. Коханова О. Психологія партнерської взаємодії в освіті: навч.-метод. посіб. К. : Вид-во ПП Щербатих О.В., 2011. 104 с.
3. Практикум з педагогіки / за заг. ред.проф. О.А. Дубасенюк – 3-тє вид., доп. і перероб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2017. 546 с.

**Пігулко Ж. М.,
майстер виробничого навчання**

ВЗАЄМОДІЯ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ З БАТЬКАМИ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА

Організація взаємодії вчителя з керівником групи.

Питанням організації вчителем роботи з батьками учнів завжди приділялася велика увага. Науковцями і практиками напрацьовано значний позитивний досвід. Але зміни суспільства ставлять нові виклики перед вчителями: умови навчання (дистанційна, змішана), пріоритети та можливості освіти, реформування системи освіти тощо. І не завжди ефективними є звичні, традиційні форми і методи роботи з батьками. У рамках педагогіки партнерства як одного з ключових компонентів є взаємодія між учнем ввикладачем і батьками має ґрунтуватися на основі спілкування, взаємодії та співпраці.

Є два основні шляхи успішної співпраці педкколективу та батьків для розвитку партнерства:

1. Постійне, чітке, двостороннє спілкування.
2. Різні способи залучення батьків до освітнього процесу.

Принципи роботи з батьками як партнерами. Для успішної організації взаємодії вчителя з батьками на засадах партнерства необхідно враховувати основні принципи роботи.

Принцип - вихідне положення, керівна ідея, на якій базується певна теорія, діяльність.

Загальними принципами сімейного виховання у роботі з батьками вважають такі як:

- ✓ Наступність і спадковість поколінь;
- ✓ Єдність вимог, виховних намірів і культуровідповідності
- ✓ Збереження і підтримка сімейних цінностей;
- ✓ Створення атмосфери екосоціальної захищеності.

А безпосередньо принципами партнерської взаємодії вчителя з батьками виділяють такі:

Зміцнення та підвищення авторитету батьків.

Майстер виробничого навчання має усвідомлювати, що батьки є партнери – їх позиція, думка, вибір мають поважатися і враховуватися в питаннях навчання й виховання здобувача освіти. Повчальний, категоричний тон з боку вчителя виключений. Взаємини з батьками мають визначатися взаємною повагою, відповідальністю, усвідомленням громадянського обов'язку.

Основними формами взаємодії виступають обмін досвідом, рада та спільне обговорення, єдине рішення, яке задовольняє обидві сторони.

Довіра до виховних можливостей батьків, підвищення рівня їх педагогічної культури й активності у вихованні.

Майстер виробничого навчання має бути зацікавлений в розширенні й покращенні педагогічної культури та обізнаності батьків у питаннях виховання дітей, врахування їх вікових особливостей у процесі становлення. Це сприятиме кращій результативності та ефективності співпраці у вирішенні завдань навчання та виховання школярів. На початку співпраці психологічно батьки готові підтримати вимоги, справи та починання школи. І далі їх готовність залежить від налагодженої партнерської взаємодії.

Педагогічний такт, неприпустимість втручання в життя сім'ї.

Педагоги нерідко стає очевидцем або мимовільним свідком некоректних сімейних відносин, конфліктів. І важливо бути толерантним і педагогічно виваженим у комунікації як з дорослими, так і з дітьми.

Адже при спілкуванні із здобувачами освіти, батьками; при спостереженні за здобувачами освіти в освітньому процесі і позанавчальний час, вчитель отримує інформацію про дитину, сімейне виховання, взаємини в сім'ї тощо. Всі знання про особливості кожної сім'ї він має використовувати для надання допомоги батькам у вихованні дітей. Проявляти тактовність і професійну етику.

Мажорний настрій у вирішенні проблем виховання, опора на позитивні якості дитини, на сильні сторони сімейного виховання, орієнтація на успішний розвиток особистості.

Цей принцип поєднується з принципами педагогічного оптимізму та гуманності. Значний практичний досвід вітчизняної педагогіки, рекомендації видатних педагогів Макаренка А., Сухомлинського В. та ін. підтверджують положення про необхідність у співпраці з учнями і батьками знаходити позитивні моменти у розвитку учня/учениці (його/її досягнення, захоплення, інтереси, певні здобутки, сильні сторони характеру тощо) і опиратися на них при вирішенні проблем. Також велике значення має емоційне налаштування вчителя і дорослих на вирішення поставлених завдань. Позитивні емоції (впевненість, мажор, привітність, бадьорість тощо) «заряджають» учасників комунікації і сприяють більш ефективній і продуктивній взаємодії. Керуючись такими ідеями й переконаннями вчитель зможе краще налагодити співпрацю з учасниками освітнього процесу і ефективніше будувати відносини.

Основні етапи роботи. Форми і види партнерської взаємодії з батьками. Організація всієї роботи вчителя з батьками складається з таких етапів: ознайомлювальний, діагностичний та виконавчий.

Ознайомлювальний етап. Він характеризується роботою вчителя, спрямованою на:

- Встановлення контакту з батьками. Здійснюється в первинній бесіді, в ході якої виявляється характер ставлення батьків до педагога (ділове, споживацьке, індивідуальне, зарозуміле та ін.)

- Встановлюються межі взаємодії з сім'єю. Вчитель визначає наскільки відкрита сім'я до співпраці, ступінь активності батьків у громадському, шкільному житті тощо.

- Учитель отримує інформацію: про розвиток дитини, виховний потенціал сім'ї, тип сімейного виховання, педагогічні установки батьків, характер взаємин у сім'ї.

- Вчитель моделює стратегію взаємодії прийнятну для конкретної сім'ї. Важливо на цьому етапі обговорити з батьками обов'язкове встановлення зворотного зв'язку (інформація про процес співробітництва та його результат, правильність обраної стратегії, позиції, формах взаємодії).

Діагностичний етап (визначення проблем сім'ї). На цьому етапі як правило проводяться такі заходи:

- Допомога в адаптації дітей у навчальному закладі, яку батьки і педагоги надають спільно.
- Можливе відвідування дітей на дому, що дає ґрунт для кращого пізнання мікросередовища дитини.
- Проведення індивідуальних бесід, у яких педагог зобов'язаний повідомити батькам інформацію про школу, її вимогах, висловити свою думку про успіхи в навчанні та про поведінку дитини.
- Інформування батьків про індивідуальні та вікові особливості їхніх дітей. Важливо при цьому враховувати вік та рівень педагогічної культури самих батьків. Прислухатися до їх думки, зауважень і побажань; за необхідності надавати допомогу для виконання різних виховних завдань.

Основними методами співпраці вчителя з батьками на цьому етапі виділяють такі:

Метод документалістики. Це метод, який спрямований на вивчення документальних даних про дитину і сім'ю (медична картка дитини, відомості про

перебування дитини в дошкільному закладі, особиста справа дитини, характеристики і класні журнали за попередні роки тощо). Вчитель аналізує отриману інформацію і складає попередню характеристику про школяра, особливості його розвитку та траєкторії навчання.

Методи опосередкованого вивчення сім'ї. До цієї групи методів відносять такі, що не передбачають безпосереднє опитування учня чи дорослих, для отримання інформації про особливості сім'ї, відносин між членами, проблеми. А увага вчителя спрямовується на учня як на члена сім'ї, для вивчення поведінки, характеру, темпераменту, стосунків з батьками та іншими членами сім'ї, ровесниками, його навчальні здібності і пристрасті, захоплення, уподобання тощо через використання проектних методик, психомалюнку, письмових робіт.

До найбільш використовуваних методів відносяться:

- ✓ індивідуальна бесіда з учнями (з коротким фіксуванням необхідних фактів);
- ✓ тематичне малювання (теми: «Портрет моєї сім'ї», «Наша сім'я у вихідний день», «Наші сімейні захоплення»);
- ✓ проведення письмового опитування батьків з чітким формулюванням 3-4 запитань (анкетування);
- ✓ обмін досвідом батьків у вихованні дітей тощо.

Метод незакінчених речень: батькам пропонується у швидкому темпі закінчити фрази:

Уколеджі, де навчається моя дитина, мені подобається...

Уколеджі, де навчається моя дитина, мене хвилює...

Мені хотілося б порадитись з учителем про ... тощо.

Виконавчий етап. Цей етап спрямований на розробку і створення структурованих зв'язків з батьками, моделювання та впровадження контрольованих умов партнерської співпраці. Велику роль тут грають часті зустрічі в різних форматах, завоювання авторитету, співробітництво. Розробляється стратегія партнерської взаємодії. Головне для вчителя розробити гнучку модель співпраці з різними батьками та отримання зворотної інформації від батьків і школярів. У сучасних умовах дистанційного та змішаного навчання

широко практикується вчителями, класними керівниками комунікація через соціальні мережі Вайбер, Телеграм тощо. Де створюються закриті групи для оперативного спілкування та реагування на події, прийняті рішення, їх обговорення.

З метою ефективної комунікації вчителя з учасниками освітнього процесу необхідно допомогти батькам знайти баланс рівня контролю та самостійності, який спрацює для їхньої дитини. Встановити чіткі правила організації і виконання домашньої роботи, навчальних проєктів, різних завдань.

Наприклад, описати, як батьки мають бути залучені та переглядати домашню роботу в кожному окремому випадку залежно від прогресу учня. Допомогти батькам у складанні й дотриманні режиму навчання; створенні зручного для виконання домашніх завдань місця. Порадити як організувати ефективне виконання домашнього завдання в середовищі без телевізора, комп'ютера або телефона тощо.

Важливо у роботі викладача дотримуватися прозорості і гласності. Кожний педагогічний вплив, дія має бути пояснена і обґрунтована. з якою метою застосовується, які перспективи та очікувані результати тощо. Адже насамперед вчителі і батьки – це партнери у сфері освіти. І дуже важливо налагодити партнерські стосунки, співдружність та спільну відповідальність за прийняті рішення, їх виконання, досягнення результатів. Зрозуміло, що не завжди у вчителя виникає порозуміння з батьками щодо розвитку їх дитини. Тільки тоді, коли добровільно обговорюються і приймаються правила співпраці, їх виконання, дотримуються правила комунікації, можна стверджувати про ефективність партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу.

Як правило, кожен вчитель створює закриту групу у соціальних мережах для комунікації, у якій може бути гаряча лінія щодо обміну терміновою інформацією, виконанням домашніх завдань, забутих або пропущених завдань, тощо. У створених групах вчитель може виставляти записані відео з порадами та рекомендаціями. Записане звертання вчителя – це хороший спосіб гуманізувати комунікацію та допомогти батькам краще спілкуватися з вами.

Технології залучення батьків в освітній процес. Одним із напрямів співпраці вчителя, класного керівника із батьками учнів є їх залучення до навчального процесу. Змінюється суспільство, змінюється школа і відповідно змінюються погляди батьків на освіту і виховання учнів. Їх мало цікавить нудні зустрічі у класній кімнаті – а більше цікавить розвиток їх дітей. Для реалізації цієї потреби вчителі можуть застосовувати технології «включення батьків в освітній процес».

Батьки можуть виступати в ролі асистентів, помічників під час будь-якого виду діяльності з дітьми (наприклад, практичне заняття чи лекція), у ролі експертів (якщо педагог готує заняття за темою, з якої добре обізнаний), у ролі консультантів, організаторів заходу (наприклад, бесіда про професії й досягнення кар'єри, де доповідачі – батьки; організація ярмарок, тематичних свят, екскурсій тощо). Це дасть можливість батькам провести час з вчителем, з учнями, поставити запитання і побачити особливості педагогічної діяльності, відчувати труднощі співпраці індивідуально з кожним учнем і з класом в цілому.

Від спільної роботи батьків і педагогів виграють усі сторони освітньо-виховного процесу: батьки беруть активну участь у житті дітей, тим самим вони починають краще їх розуміти й налагоджувати стосунки; педагоги, взаємодіючи з батьками, дізнаються більше про дитину, її особливості, специфіку сімейного виховання та середовища, в якому вона виховується й розвивається.

Так, залучення батьків до навчального процесу має низку переваг: ще одна доросла людина в класі потенційно збільшує можливості для вчителя організувати різні види індивідуальної роботи та в малих групах.

Так, зокрема, батьки-помічники вчителя можуть допомогти в організації й проведенні таких видів діяльності – читати книгу, слухати розповіді дітей, допомагати дітям виконувати різні види творчих робіт, виконувати практичні роботи за алгоритмом, тощо. Дітям дуже подобається бачити власних батьків у ролі вчителів, помічників вчителя, а для інших дітей – це ще один приклад моделі поведінки дорослих людей.

Особливо доречно і ефективно використання такої технології залучення батьків як помічників педагога. Також, зважаючи на зайнятість сучасних батьків, викладач, майстер виробничого навчання може запросити до співпраці інших членів родини – бабусь та дідусів, які часто із задоволенням візьмуть участь у цьому процесі. При цьому викладач обов'язково має провести попередню консультацію з батьками щодо мети, завдань і методів роботи, яку будуть вони виконувати; проінформувати про значущість дотримання правил співпраці з здобувачами освіти, культури поведінки, педагогічної етики, тощо.

Однак у роботі майстра виробничого навчання з батьками виникає багато труднощів, які ускладнюють або погіршують налагодження ефективної партнерської співпраці. На це впливає багато чинників: трудова зайнятість батьків, недостатня матеріальна забезпеченість сім'ї, рівень педагогічної обізнаності та виховної компетентності батьків, професійна компетентність вчителя тощо. До таких основних труднощів партнерської співпраці вчителя з батьками відносять:

1. Збайдужіння батьків до навчання та виховання їхніх дітей.
2. Слабка комунікація між школою і батьками.
3. Занадто прискіпливий контроль з боку батьків щодо організації та методики навчання дітей.
4. Нечітка регламентованість батьківських повноважень в організації освітнього процесу.

Запорукою продуктивного стилю спілкування педагога є його спрямованість на дитину, захопленість своєю справою, професійне володіння організаторською технікою, делікатність у стосунках.

Список використаної літератури:

1. Вороніна Г.Л. Трикутник партнерства: педагоги – батьки – діти. Основа, 2007. С. 208-229.
2. Гаврилюк Н. Г. Використання інноваційних технологій в роботі з батьками : метод. посіб. К., 2012. 35 с.

3. Коханова О. Психологія партнерської взаємодії в освіті: навч.-метод. посіб. К. : Вид-во ПП Щербатих О.В., 2011. 104 с.
4. Практикум з педагогіки / за заг. ред.проф. О.А. Дубасенюк – 3-тє вид., доп. і перероб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2017. 546 с.
5. Якщо батьки – партнери. Сучасні форми роботи з батьками першокласників / авт.-упоряд. І. В. Оніщенко. Х.: Вид. група «Основа», 2019. 141 с.

Зміст

1.Матюк Л.В.	
СПІВПРАЦЯ З БАТЬКАМИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ – ОДНА ІЗ ЗАСАД ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ.....	3
2.Хвесик В.О.	
ШЛЯХ СПІВПРАЦІ: ЗАЛУЧЕННЯ БАТЬКІВ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	12
4.Лопухович Н.В.	
ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ, ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ І БАТЬКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	16
5.Невірець О.В.	
6.ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ, ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ І БАТЬКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ..	19
7.Мельник Р.М.	
СПІВПРАЦЯ ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА ЯК НЕОБХІДНА УМОВА НАВЧАННЯ.....	22
8.Божко В.В.	
ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ УСПІХУ ДІТЕЙ.....	25
9.Хомич Т.М.	
ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ТА БАТЬКІВ ЗАРАДИ УСПІХУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	28
10.Кух С.М.	
ОСНОВНІ ФОРМИ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	32
11. Гладь О.П.	
СПІВПРАЦЯ МІЖ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ, БАТЬКАМИ – ОСНОВА ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	36
12.Хрупчик Є.З.	
ВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ, ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ І БАТЬКІВ.....	39
13.Лопухович В.І.	
СПІВПРАЦЯ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ, БАТЬКІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ – КОМФОРТ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	44
14. Черевко І.В.	
ШЛЯХИ СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ МАЙСТРАМИ, ВЧИТЕЛЯМИ, ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ ТА БАТЬКІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ В НАВЧАННІ.....	50
15. Арендарчук С.М.	
ВИДИ Й МЕТОДИ РОБОТИ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ З БАТЬКАМИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	53
16. Пігулко Ж.М.	
ВЗАЄМОДІЯ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ З БАТЬКАМИ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА.....	56